

SUPA JACKPOT
TZS. 1,093,395,265
 KWA TZS. 1000 TU!
 SCAN HAPA KUPAKUA APP YETU! | SportPesa.CO.TZ PIGA*150*87#

UKURASA 3

WAGONJWA
 193 waanza
 kuchunguzwa
 virusi Marburg

KAYUMBA

JAMMOSI MACHI 25, 2023

Nipashe

BT
 BURUDANI TELE

KACHAMBA KIUME

Mwanga wa Jamii

www.ippmedia.com

www.facebook.com/nipashetz

www.instagram.com/theguardian_newspaper

LIKE & FOLLOW US

UKURASA 11

Nipashe

Jumamosi Machi 25, 2023 Tanzania 1,000/- Kenya 100/-
 ISSN 0856 • Na. 0581260
 www.twitter.com/nipashetz
 www.facebook.com/nipashetz
 www.instagram.com/theguardian_newspaper
 MWANGA WA JAMII

Mchakato wa Katiba waiva

Waziri wa Katiba na Sheria,
 Dk. Damas Ndumbaro

UKURASA 2

Serikali yakazia msimamo kuhusu shule za bwani

UKURASA 2

UKURASA WA 2
MAZISHI WALIOUNGUA MOTO GESI YAKWAMA

MAZISHI ya watu wawili walifariki dunia kutokana na ajali ya moto juzi yaligonga mwamba kwa kile kinachodaiwa familia kushindwa kulipa bili inayokadiriwa...

UKURASA WA 3
WAZIRI AWA MBOGO VIONGOZI MASLAHI

SEKRETARIETI ya Maadili ya Viongozi wa Umma imeagizwa kuwachunguza baadhi ya viongozi wanaojihusisha na vitendo vya mgongano wa maslahi...

Waziri Mkuu, Kassim Majaliwa akipata maelezo kutoka kwa mwalimu wa panya wanaonusa na kubaini mate au makhozi yenyeye vijidudu vya kifua kikuu, Mariam Chamkwata wa Chuo Kikuu cha Sokoine cha Kilimo (SUA), Morogoro katika maonyesho ya maadhisho ya Siku ya Kifua Kikuu Duniani yaliyofanyika kitiifa jana Bariadi mkoani Simiyu. Wa pili kulia ni Waziri wa Afya, Ummy Mwalimu. **PICHA: OWM**

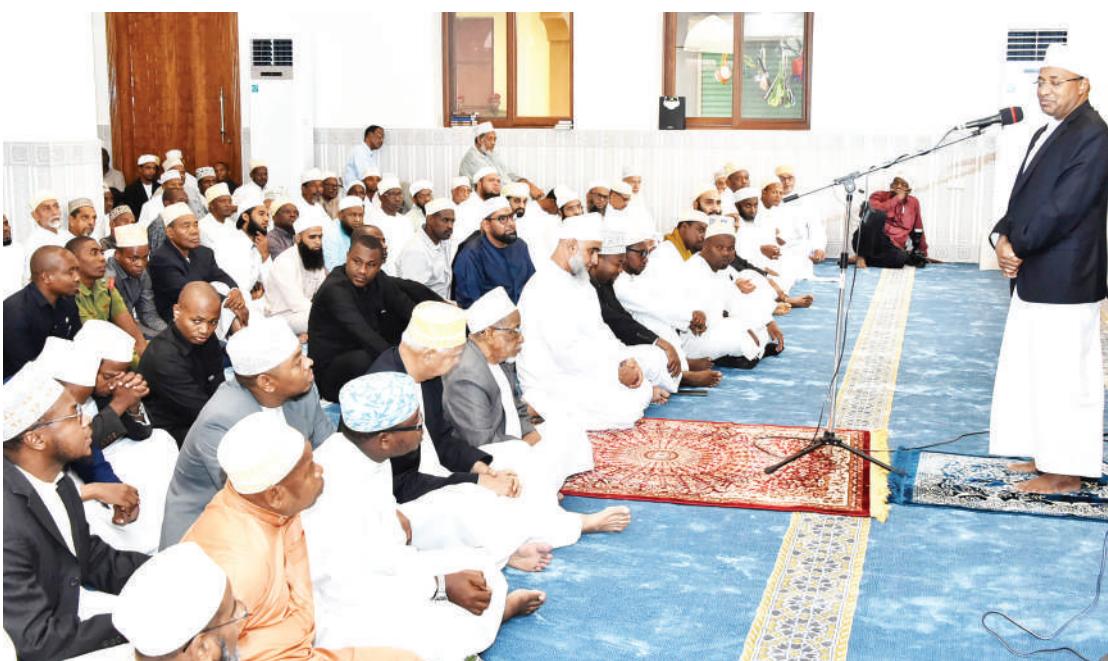

Baadhi ya wananchi wakijaribu kumwokoa mwendesha pikipiki aliyezama kwenye mtaro baada ya daraja kufunika na maji ya mvua na kusababisha mafuriko katika Kata ya Mkuyuni, Nyamagana mkoani Mwanza jana.

PICHA: VITUS AUDAX

Mafuriko yatikisa, barabara zafungwa kwa saa tatu

UKURASA 3

Rais wa Zanzibar, Alhaj Dk. Hussein Ali Mwinyi akitoa nasaha zake kwa waumini wa dini ya Kiislamu wakati wa hafla ya ufun-guzi Masjid Noor (Msikiti Kichaka) kwa Haji Tumbo, Wilaya ya Mjini, Mkoa wa Mjini Magharibi jana, baada ya kujengwa upya kwa ufadhilli wa Shekhe Ali Salim Ali.

PICHA: IKULU

Mchakato wa Katiba mpya waiva

Na Ibrahim Joseph,
DODOMA

MCHAKATO wa Katiba mpya pamoja na marekebisho ya Sheria ya Vyama vya Siasa na Uchaguzi una-tarajiwa kuanza kufanyiwa kazi baada ya kuitishwa kwa makadirio ya mapato na matumizi ya Wizara ya Katiba na Sheria kwa mwaka 2023/24.

Waziri wa Katiba na Sheria, Dk. Damas Ndumbaro aliyasema hayo jana alipokuwa akifungua kikao cha baraza la wafanyakazi la wizara hiyo kilichofanyika jijini hapa.

Dk. Ndumbaro alisema marekebisho ya katiba yataanza kufanyika baada michakato ya kuitishwa kwa makadirio ya mapato na matumizi ya wizara hiyo kuiti baraza la wafanyakazi na mwisho kuidhinishwa na Bunge.

"Mchakato wa Katiba mpya ni agizo la Rais Samia Suluhu Hassan, hivyo ili kufanikiwa unahitaji rasilimali fedha nyingi na wajumbe wa kikao cha baraza la wafanyakazi mtambue mna jukumu hilo la kupitia mapendekezo ya bajeti ya mwaka huu 2023/24 ili kufanikisha mambo hayo makubwa ya kitaifa," alisema. Kwa mujibu wa Dk. Ndumbaro, hitaji la Katiba mpya ni la Watanzania, hivyo wizara yake inatakiwa kuji-panga ili kuhakikisha inakamilisha mchakato huo kabla ya uchaguzi wa serikali za mitaa unaotarajiwa kufanyika mwakani na uchaguzi mkuu mwaka 2025.

"Marekebisho ya sheria za uchaguzi hizo yanahitajika pamoja na Sheria ya Tume ya Uchaguzi, hivyo wizara yetu inahitaji rasilimali fedha kuitishwa ili kukamilisha michakato hiyo haraka," alise-

ma.

Alibanisha kuwa mapendekezo ya makadirio ya mapato na matumizi ya ya wizara hiyo kwa mwaka wa fedha 2023/24 ni Sh. bilioni 36 sawa na ongezeko la Sh. bilioni tisa ya fedha zilizoidhinishwa na bunge kwa mwaka wa fedha unaomalizika.

Pia alisema wajumbe hao wanahaki ya kuongeza au kupunguza mapendekezo hayo ili kukamilisha jukumu walilopewa na Rais kuhusu marekebisho hayo.

Aliyataja majukumu menge-waliyokabidhiwa kuwa ni kutumia majukwaa ya kimataifa kuhusu kuondoa dhana kuwa nchi haheshimu haki hizo pamoja na kutoa elimu ya sheria kwa wananchi.

Waziri Dk. Ndumbaro alisema kuna mambo mengi yanayoihsu wizara hiyo ambayo yanahitaji fedha ili kukamilisha kwa wakati majukuu

mu hayo makubwa ya kitaifa na kimataifa.

Aidha, aliwataka watumishi kujenga tabia ya kujiwekeaa akiba kabla ya kustaafu ili kuondoa malalamiko kwa wastaafu.

Dk. Ndumbaro alisema kuna baadhi ya watumishi wamekuwa na tabia ya kuishi maisha ya anasa wakiwa kazini lakini wakistaafu wanakosa akiba ya kuendesha maisha.

Awali, Mwenyelekiti wa Baraza la Wafanyakazi wa Wizara hiyo na Katibu Mkuu wa Wizara, Mary Makondo, aliyataja malengo ya baraza hilo kuwa ni kupokea mapitio ya bajeti ya mwaka 2022/23 na mapendekezo ya bajeti ya fedha ya mwaka 2023/24.

Makondo alisema katika kikao hicho pia watajadiliana kwa pamoja masuala ya mafanikionna matatizo katika sehemu ya kazi ili kuondoa malalamiko.

Mazishi walioungua moto gesi yakwama

Na Pilly Kigome

MAZISHI ya watu wawili waliofariki dunia kutoptaka na ajali ya moto juzi ya ligonga mwamba kwa kile kinachodaiwa familia kushindwa kulipa bili inayokadi-riwa kufikia Sh. milioni tano katika Hos-pitali ya Taifa Muhimbili.

Juzi na jana ndugu, jamaa na marafiki walikuwa wakijiteza eneo la msiba, Mabibo, Dar es Salaam kwa ajili ya mazishi lakin baadaye wakiondoka kwa kutolewa kwa matangazo kuwa miili bado hajapati.

Mwenyelekiti wa Serikali ya Mtaa wa Mabibo Farasi, Andrew Kibuya, aliiambia Nipashe kuwa walishindwa kuzika jana kutoptaka na familia kushindwa kulipa deni kubwa la matibabu katika hospitali hiyo.

Alisema bili hiyo ilikuwa kubwa kutoptaka na gharama za matibabu kwa maje-ruhi, gharama za chumba cha wagonjwa walio katika uangalizi maalum (ICU) na sehemu ya kuhifadhi maiti baada ya maje-ruhi hao kupoteza maisha.

"Bili hiyo ilikuwa ikikua siku hadi siku kutoptaka na gharama hizo kwa maje-ruhi wote wawili mara baada ya kufikishwa hospitalini hapo kwa matibabu," alisema.

Kutoptaka na hali hiyo, uongozi wa serikali ya mtaa ulichukua uamuzi wa kuandika barua ya kuomba msamaha ili kupata miili hiyo lakini hadi jana mchana walikuwa hawajapata ridhaa.

Hata hivyo, Kibuya aliiambia Nipashe wana imani kubwa hospitali hiyo wata-wakabidhi miili hiyo kwa kuwa walikuwa wakishughulika na mambo hayo mara kadhaa.

Mkurugenzi wa Huduma za Uuguzi wa M NH, Redempta Matindi, alipotafutwa na Nipashe, alisema walikuwa katika hatua za mwisho za kisheria kumpata mtuhumiwa ili athibitishe kuwa mwanawae amefariki dunia kabla ya kubabidi miili hiyo kwa ndugu.

Watu hao walifariki dunia wakipata matibabu Muhimbili baada ya kuungua kwa moto uliodaiwa ultokana na gesi wakiwa nyumbani uliosababishwa na mmoja wa wanafamilia.

Serikali yakazia msimamo shule za bweni

Na Romana Mallya

SERIKALI imetilia mkazo msimamo wake kuhusu shule za bweni na kusisitiza kwamba Waraka Namba 2 wa utoaji wa huduma ya kulaza bweni wanafunzi chini ya darasa la tano hajufutwa.

Taarifa ilitolewa jana na Kitengo cha Mawasiliano Serikalini cha Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia, baada ya kusambaa mtandaoni taarifa kwamba serikali imesitisha Waraka Namba 1 na Waraka Namba 2 ilizotoa awali.

Taarifa iliyosambaa mtandaoni ilikuwa na kichwa cha habari kwamba kikao cha TAMONGO

SCO (Shirikisho la Wamiliki wa Shule na Vyuo Binafsi Tanzania), TAPIE (Chama cha Wawekezaji Binafsi katika Sekta ya Elimu) na serikali chafikia mwafaka mzuri kwamba nyaraka zote mbili zimeshitwa.

Kwa mujibu wa taarifa ya serikali iliyotolewa jana, waraka huo ni msisitizo wa Mwongozo wa Uanzishaji na Usajili wa Shule wa mwaka 2020.

"Wadau wote wanapaswa kuzingatia waraka huu, hata hivyo, kama Waraka Namba 2 wa mwaka 2023 uliyoyelekeza, watakaoruhusiwa kupoeka wanafunzi chini ya darasa la tano katika shule za bweni ni wale tu watakaopewa kibali maalum na

Kamishna wa Elimu.

"Kwa hiyo wale wote walikuwa na kibali cha Kamishna wa Elimu kwa sasa hawahusiki na katazo hili. Mchakato wa ku-chambua suala hili na kuchukua uamuzi zaidi, utafanywa kwa kushirikisha kikamilifu wadau wote," alisema.

Pia taarifa hiyo imezungumzia kuhusu utekelezaji wa Waraka namba 1 wa mwaka 2023 wa Ubreshaji wa Huduma za magari na mabasi yanayotumika kusafirisha wanafunzi kwa kueleza kuwa nao uko pale pale.

Taarifa hiyo ikifanuwa kwamba isipokuwa kwenye suala la kuajiri wahudumu wa mabasi wenye jinsia ya kike na kiime.

"Muda wa kuanza utekelezaji wa suala hili umesogezwa mbele kwa sasa, ili kupisha majadiliano na wadau na kupanga namna ya kutekeleza suala hilo la ajira za wahudumu wa magari na mabasi ya wanafunzi," ilisema taarifa hiyo.

Mwenyelekiti wa TAMONGO SCO, Leonard Mao, alisema Ju-matano wiki hii kuwa wadau wa elimu wengi wao kutoka sekta binafsi walikutana na viongozi wa Wizara ya Elimu wakiongozwa na Waziri Prof. Adolf Mkenda kujadili mambo mbalimbali ya sekta hiyo ikiwamo nyaraka zili-zotolewa hivi karibuni.

Alisema baada ya majadiliano, serikali imesikiliza wadau wa

elimu na hatimaye ikaona kuna makosa kuiti misingi wa mael-ezo walijoyatoa wadau.

Serikali imesikiliza wadau kwa moyo mkunjufu, kwa misingi wa maelezo yetu, serikali imeona ni vyema kusitisha hizi nyaraka, Waziri ametamka mbele yetu kwamba, Waraka Namba 2 wa mwaka 2023 umesitishwa na Waraka Namba 1 wa mwaka 2023 umesitishwa.

"Serikali imeona kuna makosa, imeona ni vyema kusitisha hizi nyaraka, kwa ujumla tumeshikana mkononi, tumeipongeza serikali, wametuambia inaondoa hizi nyaraka tuendeleo na ratiba mambo mengine yatarekebishi-wa polepole," alisema.

Wachuuzi wa mboga wakiwa wamejipumzisha, baada ya kukesha wakifanyabiashara, katika kituo cha daladala cha Mbezi Mwishi, Manispaa ya Ubungo, Dar es Salaam, alfajiri ya kuamkia jana. **PICHA: SABATO KASIKA**

Mafuriko yatikisa, barabara zafungwa

Na Vitus Audax, MWANZA

MVUA iliyonyesha kwa zaidi ya saa tano katika maeneo mbalimbali ya Jiji la Mwanza, imesababisha mafuriko eneo la Mkuyuni, wilaya ya Nyamagana.

Pia imesababisha shughuli za usafiri kusitishwa kwa zaidi ya saa tatu, huku baadhi ya waendesa pipiki wakinusurika kusombwa na mafuriko hayo.

Nipashe ilifika katika eneo la tukio na kushuhudia adha walizokuwa wakizipata wasafiri waliokuwa wakienda katika shughuli zao, huku wengine wakilazimika kuteremka kwenye daladala na kubebwa mgongoni na baadhi ya vijana waliowatoza Sh. 500 ili kuvushwa eneo hilo.

Kadhalika, askari wa usalama barabarani waliwahi katika eneo hilo na kuanza kutoa mwongozo kwa waendesa vyombo vya moto kwa kuwaelekeza maeneo

salama ya kupita.

Wakizungumza na Nipashe, baadhi ya wananchi waliokumbwa na adha hiyo, waliiomba serikali kujenga upya daraja hilo kutoana na kuwapo kwa mafuriko ya aina hiyo kila msimu wa mvua, ambayo yanaathiri makazi na maduka. Mmoja wa wakazi hao, Allan Abel alisema: "Hali hii imekuwa yila mwaka sasa mvua ikinyesha lazima maji yajae na hii inasababishwa na daraja hili kuna finyu licha ya kuwa daraja linalounganisha barabara ien-dayo mikoani."

Anna Hamisi, mmoja wa wasafiri waliokuwa wakiwahi mabasi yaendayo mikoani alisema kutoana na kadhia hiyo alishindwa kusafiri kuelekea msibani ambako alikuwa akiwahi basi na muda wake wa kuondoka ukawa umepita.

Baadhi ya vijana waliokuwa wakiwawusha wananchi waki-

wamo madereva pikipiki walimema kadhia hiyo kwao imekuwa baraka kutoana na baadhi yao kupata zaidi ya Sh. 15,000 kwa muda mfupi.

Mmoja wa madereva hao, Revocutus Shabani, alisema: "Kwa muda huu tu nimebeba zaidi ya watu 15 licha ya kuwa hali ya kuvuka daraja hilo haikuwa nzuri, tulikuwa tukisaidiwa na askari wa usalama barabarani."

Akizungumza kwa njia ya simu kuhusu utatuzi wa mafuriko katika daraja hilo, Meneja wa Wakala wa Barabara Tanzania (TANROADS) Mkoaa wa Mwanza, Mhandisi Paschal Ambrose, alisema daraja hilo si tatizo la mafuriko hayo. Alisema tatizo la mafuriko ni wananchi kutupa taka oyo katika mitaro.

Alisema Halmashauri ya Jiji hilo inatakiwa kutenga maeneo maalumu kwa ajili ya kutupa taka ili kudhibiti vitendo hivyo.

Waziri awa mbogo viongozi maslahi

Na Augusta Njoji, DODOMA

SEKRETARIETI ya Maadili ya Viongozi wa Umma imeagizwa kuwachunguza baadhi ya viongozi wanaojihusisha na vitendo vya mgongano wa maslahi na kukinzana na wenzao hasa katika halmashauri nichini.

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, Jenista Mhagama, alitoa agizo hilo jana alipokuwa akifungua mukutano wa baraza la wafanyakazi wa sekretarieti hiyo jijini hapa.

Alisema kwa kutumia mbinu za uchunguzi walizo nazo, wafuatilie kwa ukaribu viongozi wanao-

jihuisha na ukiukwaji wa maadili vikiwamo rushwa na mgongano wa maslahi na kwa wale watakao-bainika kukengeuka misingi ya maadili na utawala bora, taratibu na sheria za nchi zichukue mkindo wake.

"Wako baadhi ya viongozi wa umma wanaojihusisha na vitendo vya mgongano wa maslahi wanapotimiza majukumu yao na wako wengine ambaa wanakinzana na wenzao hasa katika halmashauri zetu. Kiongozi wa umma anapotoa kauli inayokin-zana na kiongozi mwenzake au na mamlaka iliyomteua ni ukiukwaji wa maadili.

"Tabia na mwenendo huu si

afya katika kuwaletaa wananchi maendeleo endelevu na sio dhamira ya serikali. Hakikisheni viongozi wa umma wanazungumza lughu moja na kuheshimiana," alisema. Waziri Mhagama pia aliwakumbusha kutoa elimu kwa viongozi wa umma kuhusu matumizi sahihi ya madaraka.

"Waelimisheni kwa mujibu wa Sheria ya Maadili umuhimu wa kiongozi kuwa mwaminifu anapotekeleza majukumu yake na athari zinazoweza kulpata taifa iwapo atashindwa kuwa mwaminifu na kujinufaisha yeze pamoa na watu wake wa karibu anapotekeleza majukumu yake," alisema.

Wagonjwa 193 wachunguzwa viashiria ugonjwa Marburg

Na Waandishi Wetu

MGANGA Mkuu wa Serikali, Prof. Tumaini Nagu, amesema watu 193 wakiwamo wahudumu wa afya 86, wanaendelea kuchunguzwa mkoani Kagera kutoana na kuchangamana na waathirika wa ugonjwa wa Marburg.

Akizungumza na waandishi wa habari jana, Prof. Nagu alisema serikali kuptitia Wizara ya Afya Inaendelea kuwafuatilia watu hao.

"Bado tuna wagonjwa waliori-potiva wanane na watano kati yao walifariki dunia, watatu bado wanaendelea na matibabu na afya zao zinazidi kuimarka. Kikubwa wananchi waendelee kuonyesha ushirikiano katika kubabiliana na ugonjwa huu," alisema Prof. Nagu.

Katika hatua nyingine, mkoani Mwanza, nguvu kubwa imeweka kwa wasafiri wanaotoka katika mkoaa wa Kagera pamoja na wavuvi waishio visiwani kwa kuwataku kuchukua tahadhari na kuzingatia maelekezo ya wataalam ili kujikinga na maambukizi ya ugonjwa huo.

Akizungumza na wadau mbalimbali katika kikosi kazi cha kubabiliana na maambukizi ya mlipuko wa ungojwa huo, Mratibu wa Elimu ya Afya kwa Umma Mkoaa wa Mwanza, Renard Mlyakado, alisema jamii inapaswa kuchukua tahadhari ya kutokushikana mikono na kuweka mazingira katika hali ya usafi.

"Tahadhari kubwa inahitajika ndani ya jamii kuptitia viongozi wa dini na makundi mbalim-

bali yasaidie kufikisha elimu ya kutosha juu ya maambukizi ya ugonjwa wa Marburg unao am-bukizwa kutoka kwa wanyama kwenda kwa binadamu na binadamu kwenda kwa binadamu," alisema.

Msemaji wa Chama cha Wa-vuvi Tanzania (TAFU), Sijaona Karoli, alisema shida kubwa ya visiwani ni ubaha wa vi-tuo vya afya na zahanati, hivyo waliiomba serikali iweke vituo vya dharura ili kukabiliana na ugonjwa huo.

Mganga Mkuu wa Mkoaa wa Mwanza, Thomas Rutachunzim-bwa, alisema wamejipanga kukabiliana na ugonjwa huo ikiwi ni pamoja na kutoa elimu ya kufa-hamu maana ya ugonjwa, nam-na unavyoeneza, dalili zake na njia za kujikinga.

Baadhi ya wananchi wame-omba serikali kuendelea kutoa elimu ya kubabiliana na ugonjwa huo ili usiye kuenea katika mae-neo zaidi, huku wakiahidi kue-ndelea kutoa ushirikiano pindi watakapo kutana na watu wa-naoshukiwa. Mfanyabiashara wa vifaa vya ujenzi, Awadhi Adam, alisema wanaendelea kusubiri elimu kutoka kwa serikali am-bayo itawaongoza kujilinda na ugonjwa huo ili usisambae na kuungeza vifo.

Mganga Mkuu wa Mkoaa wa Kagera, Isesanda Kaniki, alisema wameunda timu ya utoaji elimu kwa jamii na ufuatilaji wa haraka wa tiba kwa mgonjwa anaear-shiria kuwa na dalili.

Imeandalisha na Restuta Da-mian (BUKOBA), Rose Jacob (MWANZA) na Titus Mwombe-ki (KAGERA).

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA WIZARA YA UJENZI, NA UCHUKUZI

Simu: +255 26 2324455
Fax: +255 26 2323233
Barua Pepe: @mwtc.go.tz
Tovuti: www.mwtc.go.tz

Mtaa wa Mtumba,
S.L.P. 2888,
DODOMA,
25.03.2023

TAARIFA KWA UMMA

- Wizara ya Ujenzi na Uchukuzi (Sekta Ujenzi) inapenda kuutaarifu umma kuwa siku ya Jumanne tarehe 28-03-2023 kampuni ya Mainline Carriers Ltd itasafirisha Mizigo yenye vipimo vikubwa kutoka Dar-Es-Salaam Port kuelekea Kilombero kuptitia Mikumi, gari hizo zina namba za usajili: **T 460 DYG / T 879 EAU T 681 DUB / T 881 EAU T 188 DFC / T 568 EAZ T 973 DTN / T 572 EAZ**
- Gari hizo zina vipimo vifuatavyo:

Urefu	- mita 25.00
Upana	- mita 5.10
Kimo	- mita 5.60
- Njia itakayotumika: Dar-Es-Salaam, hadi Kilombero kuptitia Mikumi, gari itasafiri muda wa mchana tu (**Kuanzia saa 12:30 Asubuhi mpaka saa 12:00 Jioni**)

Tunaomba radhi kwa usumbu utakaojitekeza.

Mgombea wa urais TLS atishia kukata rufani kwa kuenguliwa

Na Grace Gurisha

SAKATA la uchaguzi wa kugombea urais wa Chama cha Mawakili Tanganyika (TLS), limeanza kushika kasi baada ya mtinia wa nafasi hiyo, Sweetbert Nkuba, kutishia kukata rufani kupinga kuondolewa kwa jina lake kwa madai kuwa yeye ni mtumishi wa serikali.

Mei, mwaka huu, TLS inatarajia kufanya uchaguzi wa kumpata rais, baada ya Prof. Edward Hosea kumaliza muda wake wa kipindi cha miaka miwili ya kuonzoa chama hicho.

Akizungumza jana na waandishi wa habari ofisini kwake, jijini Dar es Salaam, Nkuba alisema hajakubaliana na uamuvi wa kuondolewa jina lake uliotanga-

zwa hivi karibuni na Mwenyekiti wa Kamati ya Uchaguzi, Charles Rwechungura.

"Nalaani kitendo hiki cha kuenguliwa kwa jina langu kwenye hatua za awali za mchakato wa uchaguzi huu kwa sababu ambazo si za kweli licha ya kwamba nilijieleza kutokana na pingamizi lililowasilishwa juu yangu," alisema Nkuba.

Pia alisema anataka kufanya hivyo ili haki ionekane inatendeka, lakini pia kuhakikisha uwapo wa demokrasia kwenye vyama vyote vyta kitaluma ili kitendo hicho kisijitokeze tena katika uchaguzi mwininge.

Nkuba alisema kwa mujibu wa sheria na kanuni za uchaguzi za TLS, ana sifa za kugombea na kwamba kulikuwa na hoja

mbili, moja hakuwahi kufanya kazi ya uwakili kwa miaka 10 na pili kuwa yeze ni mtumishi wa serikali.

"Sababu hizo sijakubaliana nazo kwani tangu nimeapishwa kuwa wakili huu ni mwaka wa 13 au 14 ni zaidi ya miaka 10 na kuhusu kuwa mtumishi wa serikali, nilishaacha kazi serikali kwa kufuata taratibu zote za kisheria kwa hiyo kamati imetumia maneno ya funumu kutoa uamuvi.

"Sitaki kueleza sababu kundi kwa kuwa nina jopo la mawakili walionipendekeza kuwania urais wakiongozwa na Jeremiah Mtobesya, hivyo jopo linafanya utaratibu wa kukata rufani kwa sababu ninazo sifa za kuwa mgombea nimeshangazwa

na kitendo cha kuenguliwa kwa jina langu," alisema Nkuba.

Mmoja wa mawakili wa Nkuba, Dk. Aloys Rugazia, alisema rufani hiyo wataikata mbele ya Kamati ya Rufani ya TLS kwa sababu kigezo kilichotumika kuming'oa mteja wake ni cha kibaguzi kwakua kufanya kazi serikali haiwezi ikamta Wakili dosari kiasi hicho.

Dk. Rugazia alisema lengo ni kupata tafsiri ya kufanya kazi ya uwakili kwa kipindi cha miaka 10 kuna hesabiwa kwa kigezo kipi.

"Kama rufani hii ikienda tofauti na matakwa ya mteja wangu, tutalazimika kutoka kwenda Mahakama Kuu kukata rufani na pia nina imani kuwa kamati ya rufani ya TLS ikiongozwa vyema itatoa uamuvi wa haki," alisema Dk. Rugazia

Machinjio yafungwa kisa kukithiri uchafu

Na Iddi Mushi, MIKUMI

BODI ya Nyama Tanzania imefungia kutoa huduma machinjio ya Mikumi katika Mamlaka ya Mji mdogo wa Mikumi, Kilosa mkoani Morogoro kutokana na kukithiri kwa uchafu, hivyo kuhatarisha afya za walaji.

Licha ya kuchukua hatua hiyo, Bodi ya Nyama Tanzania kuitia Ofisa Ulaguzi Geofrey Kakuru, imemwelekeza mkurugenzi mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Kilosa kuhakikisha machinjio hayo yanafanyiwa ukarabati kwa watati ili kukidhi vigezo viliviyowekwa na mamlaka husika ili kulinda afya za walaji wa nyama.

Hatua hiyo imechukuliwa na bodi baada ya machinjio hayo kubainika kuwa na changamoto mbalimbali ikiwamo miundombini mibovu ya utoaji majitaka na taka ngumu na sakafu ili-yoharibika.

Tatizo lingine ni machinjio hayo kukosa uzio, kuwa na nyenzo chakavu za utendaji kazi, vyoo visivyo na ubora unaotakiwa na kukosekana banda maalum la kuhifadhi ngozi, hivyo kusababisha ngozi kuanikwa kwenye udongo.

Mengine ni mkanganyiko wa ulipaji wa mishahara ya wafanyakazi wa machinjio hayo hali inayosababisha malimbikizo ya madai ya mishahara kwa wafanyakazi ambayo imekuwa hailipwi kwa wakati.

Wakizungumza baada ya kufungwa kwa machinjio hayo, Katibu wa Machinjio, Raphael Kizinzili na mjumbe Alfred Mtulila walikiri kuwa awali serikali ilio Sh. milioni 11 kwa ajili ya kufanya marekebisho ya miundombini lakini imechukua muda mrefu hadi sasa bila kufanya.

"Hali hii imezua hali ya sintofahamu kwa fedha hizo za benki kwani pia zimeendelea kupungua na hajilikanu zinafanya nini kwani machinjio yameshindwa kukarabatiwa," alisema Kazinzili.

Mbali na machinjio ya Mikumi kuwa tegemeo kwa wakazi na wafanyakashara wenzi wa nyama wa mamlaka ya mji mdogo wa Mikumi kwa ajili ya kitoweo na biashara, pia yamekuwa chanzo cha mapato katika kuchangia maendeleo ya mji huo.

Mwenyekiti wa Jumuiya ya Wazazi ya Chama Cha Mapinduzi (CCM) Wilaya ya Kinondoni, mkoani Dar es Salaam, Profil Masawe 'Mr UK', akipandisha bendera ya CCM, baada ya kuzindua shina la wakereketwa la Wazazi tawi la Wazo, wakati wa ziara ya Kamati ya Utekelezaji ya Wazazi wilaya, kukagua uhai wa jumuiya katika Kata ya Wazo, hivi karibuni. Wa (pili kushoto) ni Mwenyekiti wa Wazazi wa Kata hiyo, Jesca Mrope na (kulia) ni Katibu wa Wazazi wa Wilaya hiyo, Daima Utanga.

PICHA: MPIGAPICHA WETU

Zimamoto Bara yataka iunganishwe Zanzibar

Na Restuta James

JESHI la Zimamoto na Uokoaji limeomba liunganishwe na kikosi cha Zanzibar ili kuunganisha rasilimali watu, vifaa na uthalam baina yao.

Aidha, limependekeza sheria inayounda Jeshi hilo ya mwaka 2007 sura ya 427, ifaniyiwe marekebisho ili kuongeza kamisheni ya uokoaji kwa kuwa haijatengewa nafasi inavyostihili ndani ya sheria.

Mapendekezo hayo yaliwasilishwa na Kamishna Jenerali wa Zimamoto na Uokoaji, John Masunga, alipowasilisha maoni mbele ya Tume ya Kurekebisha Mifumo ya Haki Jinai, inayoongozwa na Jaji Mkuu Mstaifu, Othman Chande.

Alisema vikosi hivyo vya Tanzania Bara na Zanzibar, vikiunganishwa vitaongeza tija na ufanisi wa kazi.

Kamishna Jenerali Masunga alisema wamewasilisha mambo mengi kwenye tume hiyo ikiwamo muundo wa jeshi, ajira, changamoto na mapendekezo ya kuliboresha.

Kuhusu vitendea kazi, alisema haviridhishi na kuongeza kuwa serikali imeshaanza kushughulikia tatozi hilo.

"Tuna uhaba mkubwa wa vitendea kazi. Kwa upande mwininge tunashukuru sana serikali kwamba katika hili tayari hatua zime-shachukuliwa kuhakikisha kwamba Jeshi la Zimamoto na Uokoaji linapata vitendea kazi vya kisasa na vya kutosha," alisema.

Jenerali Masunga pia alisema hatua hizo zitaliwezesha jeshi hilo kuwa na vifaa vya kutosha katika kipindi cha ndani ya muda mfupi. Alisema mikakati iliyopo ni kuhakikisha Jeshi hilo linatoa huduma zake wilaya zote nchini ifikapo mwaka 2025.

Katibu Mtendaji wa Chama cha Madini Tanzania (TCM), Mhandisi Benjamin Mchampaka, alisema wameainisha maboresho kwenye sheria na kanuni ikiwamo adhabu ya faini ya hadi Sh. bilioni 10, inayotozwa kwenye kampuni ya madini inayoshindwa kuwasilisha taarifa kwa wakati.

HABARI KITAIFA

Waziri wa Afya, Ummey Mwalimu (kushoto), akipata maelezo kutoka kwa Mkurugenzi Mkazi wa Shirika la Amref, Dk. Florence Temu (kulia) kuhusu miradi ya kifua kikuu inayotekelawa na shirika hilo nchini, wakati wa maadhisho ya Siku ya Kifua kikuu Duniani, yaliyofanyika kitaifa mkoani Simiyu jana. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Japan yaisaidia WFP bil. 2.1/- kununua chakula kwa wakulima

Na Faustine Feliciane

SHIRIKA la Umoja wa Mataifa la Mpango wa Chakula Duniani (WFP) litatumia Sh. bilioni 2.1 walizosaidiwa na serikali ya Japan kumunua mazao kwa wakulima wazawa kwa ajili ya chakula cha kulisha wakimbizi katika kambi za Nyarugusu na Nduta mkoani Kigoma.

Hatua hiyo inakuja baada ya serikali ya Japan kupitia ubalozi wake nchini Tanzania jana kutoa msaada wa Dola za Kimarekani 900,000 kwa ajili kuisaidia WFP kununua chaku-

la cha wakimbizi 200,000 walio kwenye kambi hizo.

Balozi wa Japan nchini Tanzania, Yasushi Misawa, alisema fedha hizo zimetolewa ili kuisaidia WFP kukidhi mahitaji ya chakula na lishe kwa wakimbizi nchini Tanzania hususani katika kambi hizo mbili.

Aidha, Mwakilishi Mkazi na Mkurugenzi wa WFP Tanzania, Sarah Gordon-Gibson, alisema Tanzania ina zaidi ya wakimbizi 200,000 kutoka Burundi na Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo, hivyo msaada huo ume-tolewa kipindi sahihi wakati

WFP ikiwa na upungufu wa fedha za kununulia chakula.

"Tunawashukuru sana wen-zetu wa serikali ya Japan kwa msaada huu. WFP tunaamini msaada huu utaleta mabadiliko katika maisha ya wakimbizi nchini Tanzania," alisema.

Kuhusu matumizi ya fedha hizo, mkuu huyo wa WFP alisema fedha hizo zitatumika kununua mazao kwa ajili ya chakula kutoka kwa wakulima wa ndani kutoka mkoaa wa Kigoma na mikoa mingine inayozalisha mazao ya chakula kwa wingi.

"Mazao yote kuanzia ya na-faka, kunde, maharage, mafuta ya kupikia na chumvi vyote vi-tanunuliwa kutoka kwa wakuli-ma wa hapa nchini," alisema.

Alisema lengo ni kununua mazao hayo hapa nchini na kuwainua wakulima wa ndani kuwaendeleza kwenye kilimo chao.

"Hii ni fursa kwa wakulima wa hapa nchini, watapata soko la uhakika la mazao hayo yanayohitajika kwa ajili ya kuli-sha wakimbizi waliopo mkoani Kigoma katika kambi za Nyarugusu na Nduta," alisema.

Makandarasi wazawa walilia sheria ya dhamana ya malipo

Na Romana Mallya

MAKANDARASI wazawa wameishauri serikali itunge Sheria ya Dhamana ya Malipo itakayolinda kazi wanazozifanya, badala ya kufanya shughuli zao kwa kutumia mikataba ambayo wakati mwininge hu-waumiza.

Mwenyekiti wa kamati ya mpito ya uanzishaji wa Chama cha Umoja wa Makandarasi Tanzania (TUCASA), Samwel Marwa aliyasema hayo jana jijini Dar es Salaam wakati wa mukutano uliokwenda sambamba na kufanya kwa uchaguzi wa viongozi.

Alisema: "Hii ndiyo shida kubwa tunayopata makandara-si baadhi ya nchi zetu, shida ni kwamba unapoingia mkatuba,

anayekupa kazi anakwambia utele performance guarantee (ufanisi wa kazi) kwa maana kwamba usipofanya kazi vizuri ana mahali anaweza kuchukua hasara zake".

Aliongeza: "Lakini, sisi ha-tuna kitu kinaitwa dhamana ya malipo wakati nchi nyngine wanayo ili ikupe uhakika kwa kuwa kazi ya ujenzi hatuuzi nyumba, barabara wala madara-ja, sisi tunauza ujuzi wa kuten-geenza nyumba anayejenga ni mwenye nyumba au barabara".

Marwa alisema kwa namna biashara ya makandarasi ilivyo ni lazima anunue vifaa ili kufanya kazi na ndipo baadaye mhusika amrejeshee fedha ali-zotumia.

Anapochelewa kurejeshwa wakati mwininge wanakuam-bia kwamba, wewe si ulisema

una fedha, ndiyo nilisema nina fedha lakini, siyo fedha ya kujengea barabara yako ni fedha zangu, kama ninaitumia ni lazima tuwe na maelewano, ninapokupesha basi unipe riba.

Marwa alisema kupitia umo-ja huo, utawawezesha kuorod-hesha baadhi ya sheria ambazo zina mapungufu yakiwamo malakamiko hayo ya dhamana ya malipo ili serikali iwe nayo.

Mjumbe wa kamati ya mpi-to ya uanzishaji wa TUCASA, Vivian Ibrahim akizungum-zia kuhusu makandarasi wanawake, alisema ndani ya cha-ma hicho kutakuwa na kamati maalum ambayo itakuwa inapeleka masuala ya kundi hilo.

"Asilimia 30 ambayo in-asemwa serikalini ambayo mama ametupa wanawake ma-

kandarasi kuwa tupewe miradi inayotolewa na serikali, bado tunaisimamia na kuipambania ili tuiione kikamilifu kwa sababu kwenye utekelezaji mara nyngine unahitaji kanuni na sheria," alisema.

Alisema bado wanaende-lea kufutilia ili asilimia hizo waione kwenye utendaji halisi kwa makandarasi wanawake.

Vivian alisema ushiriki wa makandarasi wanawake kwenye miradi bado hawajafikia asilimia 30 ambayo serikali inata-ka wapewe.

Alisema: "Zipo taasisi amba-zo zinatoa kazi kwa wanawake lakini hazifiki asilimia 30, nin-afikiri kwamba ikiba ni sheria inatekelezeka lakini kwa sababu ni tamko halijawa sheria, tu-naamini TUCASA itasaidia kwa kuwa tupo ndani yake".

China yaahidi kuisaidia Tanzania sekta ya afya, ulinzi na usalama

Na Halfani Chusi

SERIKALI ya China imese-ma itaendelea kuiunga mkono Tanzania kwenye mambo mbalimbali ikiwamo masuala ya afya, ulinzi na usalama.

Balozi wa China nchini, Chen Mingjian aliyasema hayo jana jijini Dar es Salaam wakati wa maadhisho ya miaka 10 tangu Rais wao, Xi Jinping alipofanya ziara nchini mwaka 2013.

Alisema ujio wa Xi Jinping ulichangia mambo mengi Tanzania ikiwamo kubadili-sha taswira na muonekano

kwenye nyanja mbalimbali. "Kupitia ziara hiyo Tanza-nia na China tumeongeza ushirikiano kwenye utama-duni, elimu, afya, uhusiano wa kijamii, biashara, pamoja na kuchangia maendeleo mbalimbali kwenye jamii ya wala wakiafrika," alisema.

Balozi Mingjian alisema nchi hizo zimefanikiwa ku-saidiana kwenye mambo mengi ya kimataifa ikiwamo yale ya haki na uadilifu.

"Ziara ilitusaidia kutatua kwa pamoja vikwazo vilivy-okuwapo, kuongeza umoja na mshikamano kwa sababu urafiki wetu ulianza tangu kipindi cha Rais wa kwanza wa Tanzania, Hayati Mwal-imu Julius Nyerere".

Aliongeza kuwa ziara hiyo pia imesababisha kukua kwa kibiashara kwa asilimia 23.7 kwa mwaka hali iliyosababisha nchi hizo kutengeza Dola bilioni 83.1 kwa mwaka.

"Pia ilifanikisha kujengwa kwa maktaba kubwa kwenye Chuo Kikuu cha Dar es Salaam (UDSM), Chuo cha Mafunzo na Ufundu Kagera, ujenzi wa Reli ya Kisasa (SGR) ambaa unaendelea, pamoja na Bwawa la Kufua Umeme la Mwalimu Nyere-re," alisema.

Mwenyekiti wa Kamati ya Bunge Mambo ya Nje Ulinzi na Usalama, Vita Kawawa alisema ujio wa Rais wa China mwaka 2013 ulijikita kwenye mambo manne ikiwamo amani, msamaha, uaminifu pamoja na kushirikiana kwenye mambo mema na mazuri.

Kawawa alisema: "Kwa kipindi chote hicho China imekuwa mwekezaji mzuri kupitia takwimu za Kituo cha Uwekezaji Tanzania (TIC), China ina miradi mingi hapa nchini, ambayo imesaidia kutoa ajira kwa vijana wa mtaani zaidi ya 300,000".

Hongera Rais Samia kuwaita mashabiki kuishangilia Stars

TIMU ya Soka ya Taifa (Taifa Stars), inatarajia kuwakaribisha wapinzani wao Uganda (Cranes), katika mechi ya marudiano ya kusaka tiketi ya kushirikil Fainali za Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON), itakayochewa leo kwenye Uwanja wa Benjamin Mkapa, Dar es Salaam.

Katika mashindano hayo ambayo fainali zake zitafanyi Februari, mwakani huko Ivory Coast na kusimamiwa na Shirikisho la Soka Afrika (CAF), Taifa Stars iko Kundi F pamoja na nchi za Algeria, Niger na Uganda.

Algeria juzi ilipata ushindi wa mabao 2-1 dhidi ya Niger na kufikisha pointi tisa, zinazowapa uongozi kwenye kundi hilo.

Katika kuhakikisha Taifa Stars inafuzu fainali hizo za AFCON kwa mara ya tatu, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Dk. Samia Suluhu Hassan ameahidi kuipatia timu hiyo zawadi ya Sh. milioni 500.

Rais Samia amefanya hivyo, wakati bado anaendelea na hamasa yake ya kununua mabao yanayofungwa na Simba na Yanga ambazo zinashiriki mashindano ya kimataifa yanayosimamiwa na CAF.

Lakini katika kufahamu mbali na Kocha Mkuu wa Taifa Stars, Adel Amrouche na benchi la ufundi kufanya maandalizi yake vizuri ya kusaka ushindi, ameahidi kutoa tiketi 4,000 kwa mashabiki ili waingie uwanjani kuwashangilia vijana wake ambao wanapeperusha bendera ya Tanzania.

Mbali na Rais Samia, Waziri Mkuu, Kassim Majaliwa, klubu za Simba, Yanga, Azam FC na wadau wengine nao wameonyesha kumuunga mkono kiongozi huyo namba moja nchini kukata tiketi na kufanya idadi ya mashabiki watakaopata kufikia zaidi ya 10,000.

Tunampongeza Rais Samia kwa kuchukua uamuzi huo kwa sababu inafahamika shabiki ni mchezaji wa I3 ambaye ana nafasi muhimu katika kuhamasisha timu kupata ushindi na hatimaye kufikia malengo.

Ni vizuri Taifa Stars inapocheza kwenye uwanja wa nyumbani, mashabiki wake wakajitekeza kwa wingi kuishangilia kwa sababu kufanya hivyo kunawaongezea nguvu ya kupambana na hatimaye kupata matokeo chanya.

Ni jambo lisilojificha kama Simba na Yanga wanapokuwa na mechi zao za kimataifa au matamasha ya Simba Day na Siku ya Mwananchi, mashabiki hufurika kwenye Uwanja wa Benjamin Mkapa wakiwa na shangwe kabla na wakati wa mchezo. Na huendeleza furaha pale timu zao zinapovuna matokeo chanya, basi jambo hilo linatakiwa kuonekana kwa wingi ule ule Jumanne wakati Stars itakapowakaribisha Uganda.

Haitajalisha kama shabiki atavaa jezi au la, lakini suala la kuhudhuria katika mchezo huo ni muhimu kwa sababu mbali na kuendeleza kampeni za kufuzu fainali za AFCON, lakini ushindi au matokeo ya sare yataifanya Tanzania kupanda kwenye viwango vya ubora vinavyotolewa na Shirikisho la Soka la Kimataifa (FIFA).

Huu ni wakati wa kuonyesha mapinduzi kwenye mchezo wa soka, mashabiki kujitokeza uwanjani kuipa sapoti Stars ni uamuzi rafiki kama ambayo kocha mpya wa timu hiyo alivyosema baada ya kutamkulishwa kubeba mikoba iliyoachwa na Kim Poulsen.

Tunafahamu hakuna kisichowezekana, ni suala la viongozi wa mawili kuhamisia nguvu zao wanazozitumia wakati timu zao pendwa zinapokabiliwa na mechi za kimataifa kuwahamasisha wanachama na mashabiki kujitokeza uwanjani na kuishangilia Stars ambayo ni ya Tanzania wote.

Kama uwanja huo ulijaa wakati wa mechi ya ufunguzi au katika mchezo wa kirafiki wa kimataifa dhidi ya Timu ya Taifa ya Brazil uliochezwa mwaka 2010, siku chache kabla kikosi hicho hakijaelekea Afrika Kusini kwenye fainali za Kombe la Dunia, hata sasa mashabiki wanaweza kufanya hivyo na kufungua ukurasa mpya kwa Stars.

Mungu ibariki Taifa Stars katika kampeni hii ya kusaka tiketi ya kushirikil fainali zijazo za AFCON.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe

Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500

Mapokezi: 0745 700710

Matangazo: 0677-020701

Baruaopepe: advertise@guardian.co.tz

Website: www.ippmedia.com

www.epaper.ippmedia.com

@MSAMBA

Na Adam
Fungamwango

Muungwana Lazima Nilonge

Simba, Yanga si tegemeo kuzalisha wachezaji Stars

KAMA kawaida ya Watanzania, mara baada ya kutangazwa majina ya wachezaji wa Timu ya Soka ya Taifa (Taifa Stars), hakukukosekana maneno.

Wengine walionekana kukubaliana na kikosi kilichotajwa, lakini baadhi walionekana kuwa na mashaka na timu hiyo.

Kuna baadhi ya mashabiki wa Stars wao ni mashabiki tu wa wachezaji fulani, asipoitwa tu katika kikosi kwa ni nongwa.

Kikosi cha wachezaji 31 kiliitwa huku 19 kati ya hao wanacheza soka la ndani kwenye klubu mbalimbali za Ligi Kuu Tanzania Bara na wanaobaki wanacheza nje ya nchi.

Kutokana na sababu za mazoea au kukariri, wapo watu walioanza kuhoji ni kwa nini Simba na Yanga zina wachezaji wengi wa kigeni, kiasi hata Watanzania wanaochaguliwa kutoka timu hizo sio wale tegemeo sana kwenye klubu hizo?

Baadhi wakaenda mbali na kusema ikiwezekana basi idadi ya wachezaji wageni ipunguzwe ili kuwapa nafasi nyota wazawa kwa ajili ya kupatikana kwa Taifa Stars imara. Inashangaza kuona hata baadhi ya wachambuzi wanakuwa na mawazo haya kwenye karne hii ambapo soka ni biashara na si la ridhaa kama ilivyokuwa miaka ya nyuma.

Wakati wanaongea hivyo, kikosi cha Senegal kikatajwa, ambapo wachezaji wote walioitwa wanacheza soka la kulipwa Ulaya, isipokuwa Pape Sakho tu pekee ambaye ametoka Af-

rika, katika klubu ya Simba.

Hapo utaona hakuna mchezaji yeoyote wa Senegal aliyechaguliwa kutoka nchini mわao, na kwenye bara la Afrika ni mmoja tu, ambaye ni Sakho.

Simba au Yanga ni kitu kingine kabisa na timu ya taifa ni kitu kingine vile vile. Kama Senegal haikuila wachezaji kutoka Simba na Yanga za Senegal na ikawa ya taifa, si vibaya siku ikaitwa Stars ambayo haina mchezaji anayeichezea kwa vigogo hao na ikashinda na mambo yakaendelea tu.

Kuna kitu ambacho Watanzania tunakikosa na ili kusaka tatizo tunakimbilia kuona wachezaji kutoka nje ya nchi ni tatizo.

Kwanza kabisa nataka niseme Simba na Yanga ni klubu zinazojitegemea na zinahitaji wachezaji bora kutoka sehemu yoyote ile duniani ili kupata mafanikio au kutwaa mataji na wala si vitalu vya ajili ya wachezaji wa timu ya taifa.

Wachezaji bora na wenye viwango vya juu wa Stars hata siku moja hawatotaka na kuwapunguza wachezaji ili wao wapate nafasi. Tuziache Simba na Yanga ziendelee na mimpango yake kwa sababu uwepo wa wachezaji wa kigeni katika klubu hizo ndiyo kwa kiasi kikubwa zimefika hapo zilipo kwa kutinga hatua ya robo faintali ya michuano kimataifa. Simba ambayo kwa miaka mitano, imetinga mara tatu Ligi ya Mabingwa Afrika na mara moja Kombe la Shirikisho kwa kiasi kikubwa imechangiwa na kuwapo kwa

wachezaji wa kigeni.

Sipati picha kama kwenye michuano hii, Simba na Yanga zingekuwa na wachezaji wa Kibongo, hasa hawa wa sasa kama zingeweza kufika zilipofika.

Mfano mdogo, mpaka sasa mabao yaliyofungwa na timu hizo, ambapo kila bao inatolewa Sh. milioni tano na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Dk. Samia Suluhu Hassan, mabao yote yamefungwa na wachezaji wa kigeni, kasoro moja tu ambalo lili-fungwa na Mudathir Yahaya wa Yanga katika mechi dhidi ya TP Mazembe, ikishinda magoli 3-1.

Vile vile hata huko nyuma ambako timu zetu zilitokuwa hazina idadi kubwa ya wachezaji wa kigeni, bado ilikuwa haifanyi vyema.

Tusikimbie tatizo la msingi kama Watanzania. Kwanza kabisa tuangalie namna gani ya kuzalisha wachezaji ambao watakuja si wachezaji tu peke yake bali wapambanaji. Halafu wawe na utamaduni wa kutoka kwenye kucheza soka la kulipwa, ili siku Stars ikitangazwa, robo tatu watoke nje. Vile vile angalau sasa serikali ianze kuangalia suala la uraia pacha hasa kwa wanamichezo, nayo inaweza kusaidia pia kurahisisha kuwapata wachezaji wengi wenye asili ya Kitanzania. Tukifika hapa, tutaacha kutaka kuzifanya Simba na Yanga kuwa vitalu vya Stars, kwani hatutokuwa na ulazima wa kutaka wawe na wachezaji wengi wa Kitanzania ili kuiptata Stars bora.

HABARI KITAIFA

Mkurugenzi wa taasisi ya Don Bosco Tech Africa Padre, George Tharaniyil (wa pili kushoto), akikabidhi muongozo wa kuratibu huduma bora za mafunzo na kazi kwa Padre Innocent Bizimana kutoka Don Bosco Madagascar katika mkutano mkuu wa mwaka wa wadau, jijini Dar es Salaam jana. Kauli mbiu ya mkutano huo, ilikuwa ni kuboresha elimu ya ufundi ili kufanikisha upatikanaji wa ajira na maisha bora ya vijana wa Afrika. Wengine ni Mfadhibili wa Don Bosco kutoka Ujeruman, Steffen Mohlendick (kushoto) na Padre Jose Lorberth kutoka Don Bosco Makao Makuu, Roma nchini Italia. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Kamati ya Bunge yapitisha makadirio ya uwekezaji, viwanda, biashara 2023/24

Na Joseph Mwendapole

KAMATI ya Kudumu ya Bunge ya Viwanda, Biashara, Kilimo na Mifugo imepokea na kupitisha makadirio ya matumizi na maendeleo kwa mwaka wa fedha 2023/24 kwa Wizara ya Uwekezaji, Viwanda na Biashara pamoja na taasisi zake.

Aidha, kamati hiyo imeshauri serikali kuongeza wigo wa bajeti kwa Wizara ya Uwekezaji, Viwanda na Biashara hususani katika utafiti wa viwanda, utafutaji wa masoko ya bidhaa za Tanzania na uendelezaji wa miradi

ya kimkakati na kielelezo ili kutekeleza majukumu yake na kuendana na maendeleo yanayofanya katika sekta zinazozalisha malighafi za viwandani. Mwenyekiti wa Kamati hiyo, David Kihenzi, alisema hayo jana wakati Wizara ya Uwekezaji, Viwanda na Biashara ikiwasilisha taarifa ya makadirio ya matumizi na maendeleo kwa mwaka wa fedha 2023/24 katika ukumbi wa Bunge jijini Dodoma.

Wajumbe wa Kamati hiyo walitoa maoni mbalimbali yaliyolenga kuboresha na kuwezesha uendelezaji wa sekta hiyo inayofungamanisha sekta

zote za uzalishaji kwa ufanisi ili kuongeza ajira, pato la taifa na kuleta maendeleo ya kijamii na ya kiuchumi nchini.

Akiwakilisha taarifa ya makadirio hayo, Waziri wa Uwekezaji, Viwanda na Biashara, Dk Ashatu Kijiji, aliomba kutengewa Sh. 117,817,998,000 kwa mwaka 2023/24. Katya fedha hizo, Sh. 74,251,494,000 ni matumizi ya kawaada na shilingi 43,566,504,000 kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Aidha, Dk. Kijiji aliihakikishia kamati hiyo kuwa wizara itatekeleza maoni na mapendekezo yote yaliyotolewa ili kuendelea kuboresha maz-

ingira ya biashara na kutimiza azma ya serikali ya ujenzi wa uchumi shindani wa viwanda na utafutaji wa masoko ya ndani na nje kwa mazao na bidhaa za Tanzania.

Awali, Katibu Mkuu Wizara ya Uwekezaji, Viwanda na Biashara, Dk. Hashil Abdallah, alisema wizara imeweka malengo na mikakati mbalimbali kwa mwaka wa fedha 2023/24 inayolenga kuenteleza sekta za uwekezaji, viwanda na biashara kwa kushirikiana na sekta fungamanishi zikiwamo kilimo, mifugo, uvuvi, nishati, madini, uchukuzi na ujenzi.

Viongozi AMCOS wadaiwa kuiba pembejeo

Na Marco Maduhu,
SHINYANGA

VIONGOZI wa Vyama vya Msingi vya Ushirika (AMCOS) mkoani Shinyanga, wame-daiwa kujihusisha na wizi wa pembejeo hasa viuatilifu na vinyunyizi vya kuulia wadudu.

Licha ya serikali kuboresha sekta ya kilimo, imeelezwa kuwa bado kumekuwa na tatizo kwenye usambazaji wa viuatilifu vya kuulia wadudu na vinyunyizi kwa wakulima na kwamba viongozi wa AMCOS ndio wamekuwa wakijihu-sisha na wizi wa pembejeo za wakulima.

Hayo yilibainishwa juzi

na Makamu Mwenyekiti wa Kamati ya Kusimamia Usambazaji wa Viuatilifu vya Pamba, Protas Henry, kwenye kikao cha Bodi ya Pamba Tanzania na waandishi wa habari.

"Katika usambazaji wa viuatilifu vya kuulia wadudu na vinyunyizi, tumekuwa tukikabiliwa na tatizo la wizi wa pembejeo hizi wakihusika na viongozi wa AMCOS, pamoja na viongozi wa kisasa ku-ingilia ugawaji wa viuadudu na vinyunyizi na kuharibu utaratibu wakiwamo na maofisa ugani na watendaji wa vijiji.

"Viongozi hao pia wamekuwa wakihusishi taarifa za kwenye fomu za kugawia

viuadudu na vinyunyizi au kutojaza kabisa kwa lengo la kutengeneza mianya ya wizi wa pembejeo," alisema.

Kutokana na baadhi ya viongozi wa AMCOS kudaiwa kujihusisha na wizi huo, majalada 12 yameshafunguliwa katika vituo vya polisi na Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU) kwa ajili ya uchunguzi na kesi sita zimeshafunguliwa mahakamani na moja tayari imetolewa hukumu na mhusika alilipa faini ya Sh. milioni moja.

Katika hatua nyingine, Henry aliwakumbusha viongozi wa AMCOS na watendaji wengine walopewa dhamana

ya kusambaza na kugawa viuatilifu vya kuulia wadudu na vinyunyizi kwa wakulima kutimiza wajibu wao kusaidia wakulima na kujiepusha na vintendo vya wizi.

Kaimu Mkurugenzi Mkuu wa TCB, James Shimbe, alisema ndani ya utawala wa miaka miwili ya Rais Samia Suluhu Hassan, bodi hiyo inajivunia mafanikio makubwa ikiwamo kulinyanya tena zao la pamba ambalo lilitoka katika hatari ya kufa.

Alisema pamba kwa sasa inakwenda vizuri na katika msimi wa kilimo wa mwaka 2022/23 wanatarajia kupata mavuno ya zaidi ya tani 500,000.

GGML na halmashauri zaingia mkataba bil. 19/-

Na Mwandishi Wetu

KAMPUNI ya Geita Gold Mining Limited (GGML), imesaini mkataba wa makubaliano wa Sh. bilioni 19 na Halmashauri ya Mji Geita, Wilaya ya Geita pamoja na Halmashauri ya Wilaya ya Chato, Bukombe pamoja na Mbogwe.

Makubaliano hayo yametiwa saini juzi mjini Geita na kushuhudiwa na Mkuu wa Mkoa wa Geita, Martin Shigela pamoja na wakuu wa wilaya za mkoa huo.

Akizungumza katika hafla hiyo, Kaimu Mkurugenzi Mtendaji GGML, Elder Damon alisema kutiwa saini kwa makubaliano hayo ni kutekeleza mpanago wa uwajibikaji kwa jamii kwa mwaka wa fedha 2022/23.

Alisema Sh. bilioni 9.8 zimetengwa kwa ajili ya Halmashauri ya Mji wa Geita na kwamba kwa Halmashauri ya Wilaya ya Geita, imetengewa Sh. bilioni 8.6.

Damon alisema katika makubaliano hayo GGML pia itatoa Sh. milioni 600 kwa ajili ya kutekeleza miradi ya maendeleo kwa halmashauri tatu za Mbogwe, Chato na Bukombe mkoani Geita, kwamba kila moja itapata Sh. milioni 200.

Alisema mpango wa CSR wa mwaka huu ni mwendelezo wa mipango ya awali unaolenga kujumuisha maendeleo yaliyofikiwa na GGML, hadi sasa katika maeneo ya mazingira, miundombinu, afya, elimu na biashara katika jamii.

"Binafsi inanipa furaha kushuhudia matokeo ya miradi yenye mafanikio katika maisha ya Watanzania, hasa wale wanaoishi karibu na mgodi. GGML inajitahidi kuunga mkonono matarajio ya Serikali ya Tanzania ya maendeleo endelevu ya kijamii na kiuchumi katika jamii zinazowapeka.

Makamu wa Rais wa AngloGold Ashanti- GGML anayeshughulikia miradi endelevu kwa upande wa Ghana na Tanzania, Simon Shayo alisema watu wengi hawafahamu kwamba kabla ya Sheria ya Madini ya Mwaka 2010 kufanyiwa marekebisho mwaka 2017, tayari GGML ilikuwa inatekeleza mpango wa CSR kwa kutoa Sh. bilioni tisa kugharamia miradi mbalimbali ya kijamii mkoani Geita.

Mkuu wa Mkoa wa Geita, Martin Shigela, alisema: "Nichukue fursa hii kuipongeza GGML kwa kuwa kinara wa uchimbaji endelevu wa madini. Nawashukuru pia kwa kuwa na subira na uungwana wa kutuvumilia kuka-milisha mchakato wa utiliaji saini hii ya makubaliano ambao umekuwa ukitosogea mbele mara kwa mara".

Aidha, alitoa wito kwa wananchi wa Geita kuchangamkia fursa za miradi hiyo kwa kuhakikisha mahitaji ya makandarasi yanapatikana ndani ya mkoaa huo.

Pia aliagiza viongozi wa halmashauri kuhakikisha miradi hiyo inatekelezwa kwa ufanisi ili kutoacha upungufo wowote.

HABARI KITAIFA

ATE yashauri programu za ujuzi kuinua wanawake

Na Romana Mallya

CHAMA cha Waajiri Tanzania (ATE), kimesema ili kuongeza usawa wa kijinsia mahali pa kazi na wanawake kushika nafasi za juu za uamuzi, ni vizuri kampuni zikawekeza katika programu zitakazoliongezea ujuzi kundi hilo.

Ofisa Mtendaji Mkuu wa ATE, Suzanne Ndomba-Doran aliyasema hayo jana jijini Dar es Salaam wakati chama hicho kikizindua awamu ya tisa ya programu ya mwanamke na uongozi yene washiriki 73 kutoka kampuni 22, huku mwaka jana idadi yake ikiwa ni 65.

Alisema programu hiyo ilianza mwaka 2016 baada ya kuzinduliwa na Rais Samia Suluhu Hassan, ambaye wakati huo aliwa ni Makamu wa Rais.

"Lengo ni kuongeza usawa wa kijinsia katika maeneo yetu ya kazi na wanawake waweze kushika nafasi mbalimbali ziweza juu, katikati hata kwenye bodi, hili kwetu ni jambu sahihi.

"Hivyo, ni vizuri kampuni

zikawekeza, siyo tu kwenye programu ya mwanamke kiongozi, lakini pia katika programu mbalimbali na kuwaongezea wanawake ujuzi katika maeneo mbalimbali, ili waweze kutoka katika nafasi moja kwenda nyine," alisema Doran.

Doran alisema ATE inatoa mafunzo hayo kwa lengo la kuwaongezea ujuzi wanawake katika maeneo matatu ambayo ni uongozi, mawasiliano na uendeshaji wa bodi.

Mkurugenzi Rasilimali Watu wa Benki ya CRDB, Godfrey Rutasingwa alisema benki hiyo imetoa wanawake 16 mwaka huu amba wamejiunga na mafunzo hayo.

Alisema benki yao inaamini katika nguvu ya wanawake na katika kufanya hivyo, wamekuwa wakiwekeza kila mwaka kuwaendeleza wafanyakazi wao ili wakue na kushika nyadhifa tofauti za uongozi.

Rutasingwa alishauri kampuni nyingine zitenge sehemu za rasilimali zao kuendeleza wafanyakazi wanawake kwa

kuwa waliopiga hatua kwenye hilo eneo wanaona manufaa makubwa kupitia michango yao na uwakilishi wao kwenye ngazi ya uamuzi.

Alisema kabla ya kuleta washiriki wanawake kwenye programu hiyo walikuwa wa-naendesha programu zao za ndani kwa kundi hilo.

Makamu wa Rais wa Kampuni ya Geita Gold Mine (GGM), Simon Shayo alisema wamekuwa wakileta washiriki tangu kuanza kwa programu hiyo na mwaka huu imewatoa washiriki watano.

Msimamizi wa Miradi kutoka Kampuni ya Kuhifadhi Mafuta Tanzania (TIPER), Halima Kidula alisema ameama kushiriki programu hiyo ili kuboresha na kuongeza ufanisi katika uongozi na kusaidia wengine kwenye taasisi yake.

Mtaalam wa Mawasiliano na Matangazo, Maureen Njeri, alisema ameama kushiriki programu hiyo ili kujifunza na kuwa kiongozi bora mwamamke.

Mkuu wa Wilaya ya Kipolisi Kawe SP Deus Shatta (kushoto), akipokea msaada wa viakisisimwanga 'Reflectors' kutoka kwa Mkuu wa Kitengi cha Masoko na Mawasiliano wa Meridianbet Tanzania, Matina Nkurulu mkoani Dar es Salaam jana, kwa ajili ya kuwasaidia kwenye utendaji kazi wao katika kuadhimisha wiki ya nenda kwa usalama barabarani. Wa (pili kushoto) ni Mkuu wa Kikosi cha Usalama Barabarani Kawe ASP Rose Maira. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Miradi maji pembezoni mbioni kukamilika

Na Joseph Mwendapole

UTEKELEZAJI wa mradi wa kusambaza maji safi nje ya mtandao unaotekelizwa na Mamlaka ya Majisafi na Usafi wa Mazingira Dar es Salaam (DAWASA) umeendelea kushika kasi katika hatua mbalimbali na hadi sasa umefikia asilimia 90.

Utekelezaji wa mradi huo unalenga kuhudumia wananchi 150,388 wa mitaa ya Feri, Upendo, Tungi, Magogoni (Manispaa ya Kigamboni), Mwanamtoti/Butiama, Mianzini, Dovya, Mwembebamia, Kisewe/Magengeni (Manispaa ya Temeke) na Mgeule/Mgeule Juu (Ilala).

Akizungumzia utekelezaji wa mradi huo, Msimamizi wa Mradi Mhandisi Stephen Urio, alisema utekelezaji unahusisha miradi tisa itakayohudumia wakazi wa mitaa 13 katika manispaa za Kigamboni, Ilala na Temeke. Alisema kuwa mradi unahusisha ulazaji wa bomba la inchi 14 hadi 2.5 kwa umbali wa kilomita 138.45 na kuunganisha zaidi ya wateja 2,000 wa majumbani. "Mradi unatekelezwa na mkandarasi M/S Ceytun - Kasco Joint Venture kwa thamani ya Sh. bilioni 10.8," alisema Mhandisi Urio.

Mwenyekiti wa Mtaa wa Upendo, Zacharia Mkundi, alishukuru serikali kwa utekelezaji wa mradi huo am-

ba o umepita katika mtaa wake. Alisema kwa muda mrefu wamekuwa wakitumia maji ya chumvi na yenye gharama kubwa kutoka kwa wakazi wa binafsi, hivyo anafurahi kwa kuwa wakazi wa upendo wanaenda kupata majisafi na salama kuto-ka DAWASA. "Kwanza nipeende kuishukuru serikali kwa hiki kinachoendelea katika mtaa wangu kwani sasa muda ume-wadia kwa wakazi wa Upendo kufurahia huduma ya maji safi na salama kwa kuwa kwao kili-kuwa kitendawili cha muda mrefu," alisema. Rukia Shaban alishukuru DAWASA kwa kusikia kilio chao na kuleta mradi amba wutawapatia unafuu katika maisha.

Ahukumiwa kunyongwa hadi kufa kumuua bibiye

Na Joctan Ngelly, GEITA

MAHAKAMA Kuu Tanzania Kanda ya Mwanza iliyoketi Geita imemhukumu Emmanuel Kulwa (36) kunyongwa mpaka kufa kwa kosa la kuwaaua babu yake Donadi Kasika (70) na bibi yake Kalekwa Kazembe (60) kwa kuwacharanga kwa mapanga na mashoka kichwani na kufariki dunia papo hapo kisha akawatumbukiza kwenye shimo, kitendo ambacho ni kinyume cha sheria.

Hukumu hiyo ilitolewa juzi na Jaji Mfawidhi wa Mahakama hiyo, Ntemi Kilekamajenga, baada ya upande wa mashtaka kuthibitisha kosa hilo la mauaji ya kukusudia pasipokuacha shaka yoyote.

Jaji Kilekamajenga alisema mahakama hiyo inatoa adhabu kali dhidi ya mshtakiwa huyo, ili iwe fundisho kwake na kwa watu wenye weni tabia za kikatili kama yake.

Upande wa mashtaka ulikuwa ukiongozwa na mawakili wawili wa serikali Monika Matwe na George Masalo amba walipeleka hapo mahakamani mashahidi watano na vielelezo vitatu ambavyo vilithibitisha kuwa mshtakiwa huyo aliwaaua babu yake Donadi Kasika (70) na bibi yake Kalekwa Kazembe (60) kwa kukuudia.

Jaji Mfawidhi Kilekamajenga alisema upande wa utetezi ulikuwa ukiongozwa na Wakili wa kujitegemea Raoulent Mgoti amba waliwa akimtetea mshtakiwa huyo ambaye alijitetea peke yake hakuwa na shahidi wala kielelezo.

Aidha Jaji Mfawidhi Kilekamajenga alisema shahidi wa Upande wa Jamhuri amba waliwa akimtetea mshtakiwa huyo aliwaaua babu yake Donadi Kasika (70) na Kalekwa Kazembe (60), miili hiyo ilikuwa imeishaharibika kwa sababu ilikuwa imekaa muda wa siku nne ikiwa kwenye shimo.

"Kama mshtakiwa hakutenda kosa hili aliwezaje kupata ufunguo wa nyumba ya marehemu hao, mimi nimeridhika kweli kwamba mshtakiwa alitenda kosa hili pa-sipo kuacha shaka yoyote, hivyo mahakama hii inakutia hatiani kwa kosa la mauaji ya watu wawili."

"Baada ya mshtakiwa kutiwa hatiani, Mahakama, hii inakuhukumu mshtakiwa Emmanuel Kulwa kunyongwa mpaka kufa na Rufaa ipo wazi, lakini mimi nimekuona umetenda," alisema Jaji Kilekamajenga.

Awali, akisoma hati ya mashtaka jana Msaidizi wa Kumbukumbu wa Mahakama Kuu Tanzania Kanda ya Mwanza, Jackline Samwel alidai kuwa Machi 29 mwaka 2020 katika kijiji cha Bukori kiton- goji cha Chirungure mkoa wa Geita mshtakiwa aliwaua babu yake Donadi Kasika (70) na bibi yake Kalekwa Kazembe (60) kwa kuwacharanga kwa mapanga na mashoka kichwani na kufariki dunia papo hapo kisha akawatumbukiza kwenye shimo, kitendo ambacho ni kinyume cha sheria.

Aidha, alisema alipofika nyumbani kwa wazazi wake alifunga mlango wa sebuleni akakuta Pang'a, mkuki na shoka zikiwa na damu pamoja na chini karibu na mlango kuna damu na alifuatilia damu hizo hadi kwenye shimo na kukuta mama yake mzazi Kalekwa Kazembe (60) na baba yake Donadi Kasika (70) wametupwa humo na wameishafariki dunia na harufu mbaya inatoka.

Alisema baada ya kuona miili ya wazazi wake alianguka chini na kuzimia na alipozinduka aliambiwa na wanazengo kwamba njoo uone mama yako kwa mara ya mwisho, alipoamka alimuona mtoto wa dada yake Emmanuel Kulwa, amekamatwa na polisi na yuko kwenye gari la polisi, kutokana na miili hiyo kuharibika walizika usiku.

Aidha, alisema kesho yake ya Machi 30 mwaka 2020 alipata taarifa kwamba mtoto wa dada yake Emmanuel Kulwa ambaye ni mshtakiwa aliamua kuwaaua bibi yake na babu yake ili achukuwe mashamba na ayauze ili akanunue pikipiki.

Alisema baada ya mshtakiwa huyo kukamatwa alipelekwa katika kituo cha polisi Bukori na alipohojwa alikiri kuwaaua bibi yake na babu yake, ili aweze kuuza mashamba ili anunue pikipiki.

Alisema uchunguzi wa Daktari Unaonyesha kuwa marehemu wote walikuwa na majeraha ambayo yalisababisha damu nyingi kumwagika na kusababisha vifo hivyo na miili hiyo ya marehemu Donadi Kasika (70) na Kalekwa Kazembe (60), miili hiyo ilikuwa imeishaharibika kwa sababu ilikuwa imekaa muda wa siku nne ikiwa kwenye shimo.

"Kama mshtakiwa hakutenda kosa hili aliwezaje kupata ufunguo wa nyumba ya marehemu hao, mimi nimeridhika kweli kwamba mshtakiwa alitenda kosa hili pa-sipo kuacha shaka yoyote, hivyo mahakama hii inakutia hatiani kwa kosa la mauaji ya watu wawili."

"Baada ya mshtakiwa kutiwa hatiani, Mahakama, hii inakuhukumu mshtakiwa Emmanuel Kulwa kunyongwa mpaka kufa na Rufaa ipo wazi, lakini mimi nimekuona umetenda," alisema Jaji Kilekamajenga.

Awali, akisoma hati ya mashtaka jana Msaidizi wa Kumbukumbu wa Mahakama Kuu Tanzania Kanda ya Mwanza, Jackline Samwel alidai kuwa Machi 29 mwaka 2020 katika kijiji cha Bukori kiton- goji cha Chirungure mkoa wa Geita mshtakiwa aliwaua babu yake Donadi Kasika (70) na bibi yake Kalekwa Kazembe (60) kwa kuwacharanga kwa mapanga na mashoka kichwani na kufariki dunia papo hapo kisha akawatumbukiza kwenye shimo, kitendo ambacho ni kinyume cha sheria.

TMDA yateketeza dawa, vifaa tiba visivyofaa matumizi

Na Peter Mkwavila, DODOMA

MAMLAKA ya Dawa na Vifaa Tiba (TMDA) Kanda ya Kati imeteketeza shehena ya dawa na vifaa tiba visivyofaa kwa matumizi ya binadamu na mifugo vyenye thamani ya Sh. milioni 28.5.

Akizungumza jana na waandishi wa habari Ofisa kutoka TMDA Kanda ya Kati, Emmanuel Ndejembia alisema dawa hizozinajumuisha zilizoisha muda wa matumizi na zisizo na usajili nchini ambazo zilikamatwa na kuondolewa katika soko.

Ndejembia alisema kuwa shehena hiyo ilipatikana kuititia ukaguzi uliofanywa na mamlaka kwa kipindi cha Julai - Desemba, 2022.

Alisema kuwa dawa hizozimekamatwa katika halmashauri mbalimbali zilizopo ndani ya mikoa ya Singida, Iringa, Dodoma na Morogoro.

Ofisa huyu alisema kuwa wamiliki wa maeneo ya kutolea huduma za dawa na vifaa tiba walibainika kukiuka matakwa ya sheria na wamewajibishwa kwenye ukaguzi huo kwa mujibu wa sheria na kanuni zilizopo.

Hata hivyo, aliwataka wafanyakishara wa dawa, vifaa tiba na vitendanishi kufuata miongozo na taratibu zilizowekwa na serikali ili kuza bidhaa hizozikiwa na ubora, usalama na ufanisi kwa lengo la kuendelea kulinda afya za wananchi.

Pia, aliwaasa wananchi kuhakikisha wanakagua dawa kabla ya matumizi ili kuepukana na kuuziwa au kutumia dawa na vifaa tiba visivyokidhi vigezo vya ubora na usalama kwa binadamu na mifugo.

Na Thobias Mwanakatwe, SINGIDA

MBUNGE wa Singida Mjini, Mussa Sima, amewatahadhari-sha wahitimu wa kidato cha sita kujiepusha na ufadhili wa masomo nje ya nchi unaolenga kushawishiwa wajiingize kwenye mahusiano ya mapenzi ya jinsia moja.

Sima alitoa hadhari hiyo juzi kwenye mahafali ya 48 ya kidato cha sita ya Shule ya Sekondari Mwenge iliyopo Manispaa ya Singida.

Alisema sasa hivi zinatumika

mbinu mbalimbali na mataifa ya magharibi kuwashawishi wananchi kujiingiza kwenye masuala ya ushoga, hivyo hatasuala la ufadhili wa masomo linaweza kutumika kama njia mojawapo ya kuwashawishi.

Mbunge huyo alisema seri-kali haikubaliani na mambayo lakini mitandao ya kijamii imetoe nafasi ya mtu kufanya chochote, lakini kupitia Mam-laka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) imezuu vitu ambavyo havina maadili na utamaduni wa kitanzania.

"Kutokana na kukua kwa

teknolojia mtu anaweza akain-gia kwenye mitandao ya kijamii na kukutana na vitu hivyo vikiwepo kupata fedha au ufadhili wa masomo na bila kujua anajiingiza kujaza formu kupa-tiwa ufadhili wa masomo au kazi na kutumiwa fedha na tiketi ya ndege," alisema.

Mbunge Sima alisema watu hao wakija na mbinu hizo za kutoa ufadhili wa masomo katika vyuo mbalimbali nje ya nchi walengwa wanatakiwa kutoa taarifa kwa wizara husika ambayo inavijua vyuo vyote hivyo ili kupata uthibitisho badala ya kwenda

kimya na kujikuta waki-haribikiwa.

Aidha, Sima aliwataka wa-zazi na walezi wa wahitimu hao watakapokuwa nyumbani wakisubiri matokeo ya kuwapa stadi za maisha kwa kuwafundisha shughuli mbalimbali za nyumbani ikiwemo ujasiriamali na kilimo.

Mkuu wa shule hiyo, Method Njiku alisema wameendelea kufanya vizuri na kushika na-fasi ya juu katika matokeo ya mitihani ya taifa na mikakati waliyonayo ni kuondoa daraja la nne na kubakiwa na daraja la kwanza na la pili.

Mkuu wa Wilaya ya Kondoa, Dk. Khamisi Mkanachi akisalimiana na wanafunzi wa Shule ya Sekondari ya Bicha, katika Halmashauri ya Mji wa Kondoa, mkoani Dodoma alipotembelea juzi. **PICHA: IBRAHIM JOSEPH**

Kamati ya Bunge yaagiza bajeti ya usalama, afya kuongezwa

Na Mwandishi Wetu, DODOMA

KAMATI ya Bunge ya Ustawi na Maendeleo ya Jamii imeishauri serikali kuongeza bajeti ya usamamizi wa masuala ya usalama na afya ili kuwezesha Wakala wa Usalama na Afya Mahali pa Kazi (OSHA), kuzuia ajali, magonjwa na uharibifu wa mali katika shughuli za uzalishaji hususani mudi mikubwa ya maendeleo.

Ushauri huo ultolewa jana bungeni baada ya OSHA kuwasilia-sha randama ya bajeti ya mwaka wa fedha 2023/24 pamoa na

taarifa ya muundo na majukumu yake mbele ya kamati hiyo inayoisimamia Ofisi ya Waziri Mkuu na taasisi chini yake wakala huo.

Akizungumza baada ya kuhiti-misha kikao hicho, Makamu Mwenyekiti wa Kamati hiyo, Riziki Lulida, alisema OSHA ina jukumu kubwa la kusimamia mifumo ya kuzuia ajali na magonjwa katika maeneo ya kazi, hivyo kupelekeea shughuli za uchumi kufanyika kwa ufanisi mkubwa zaidi.

Alisema ili kufanikisha jukumu hilo serikali haina budi kutenga bajeti ya kutosha ili kuiwezesha

kufanya kazi yake ipasavyo hu-susan katika miradi mikubwa ya mafuta na gesi ambayo inahitaji kushughulikiwa kwa umakini mkubwa ili kuepuka madhara makubwa yatakayotokea endapo ajali zitatokea katika maeneo husika.

"Uwepo wa OSHA ni mkakati wa maendeleo ya wafanyakazi na usalama wa nchi lakini watu wengi wanakwepa kutekeleza taratibu za usalama na afya kwe-nye maeneo ya kazi.

Hivyo, sisi tunaishauri serikali isimame imara na iwape OSHA bajeti ya kutosha ili kufanya kazi

ya kuisaidia nchi," alisema.

Aidha, Kamati hiyo ilibainisha kwamba OSHA imeleta mabadi-liko makubwa katika usimamizi wa masuala ya usalama na afya katika shughuli mbalimbali za uzalishaji mali ikiwemo sekta ya mafuta na gesi.

"Mafanikio ya OSHA ni makub-wa sana endapo tukiangalia tulikotoka ambapo wafanyakazi walikuwa hajawui haki zao za msingi kuhusiana na masuala ya usalama na afya mahali pa kazi."

"Katika vituo vingi vya mafuta tulikuwa tunaona vijana waki-toa huduma bila kuzingatia

matumizi sahihi ya vifaa kinga kama vile viatu maalumu vya usalama (safety boots) badala yake walikuwa wanavaa ndala au lakini sasa hali imebadilika na vituo vingi wanazingatia taratibu muhimu za usalama na afya," alisema Mariamu Kisangi, Mjumbe wa Kamati.

Mtendaji Mkuu wa OSHA, Khadija Mwenda, alisema wame-farijika kuona wawakilishi hao wa wananchi wanatambua kazi kubwa inayofanywa na OSHA katika kusimamia uzingatiaji wa taratibu za usalama na afya kwe-nye maeneo ya kazi nchini.

SMZ yaingia makubaliano usimamizi Kisiwa cha Mnembe

Rahma Suleiman, ZANZIBAR

WIZARA ya Uchumi wa Buluu na Uvuvu imetiliana saini mkataba wa usimamizi wa eneo la Hifadhi ya Kisiwa cha Mnemba na Kampuni ya Beyond ambao utasaidia kuongeza maku-sanyo.

Akizungumza jana baada ya utajaji wa saini wa makubaliano hayo Waziri wa wizara hiyo, Masoud Suleiman Makame, alisema makubaliano hayo yataongeza idadi ya makusanyo ya idara ya uhifadhi wa bahari kutoka Sh.bilioni 1.2 hadi Sh.bilioni tatu kwa mwaka 2023/2024.

Alisema kwamba mapato hayo yataongeza kama serikali itaridhia upitiji upya wa tozo kutokana na shughuli mbalimbali na michezo ya watalii yanayofanya baharini.

Aidha, alisema tozo am-bazo zinatolewa kwa sasa ni ndogo ikilinganishwa na tozo za nchi nyingine kwenye ukanda wa magharibi mwa Bahari ya Hindi.

"Ongezeko hili la mapato litakalotokana na mkataba huu lina faida kubwa kwa jamii iliyo ndani ya Hifadhi ya Mnemba (MIMCA), kwa sababu asilimia 30 ya mapato yatakayokusanywa inarudi kwoo kutua changamoto zao mbali mbali za kimaendeleo na za uhifadhi wa rasilimali Bahari," alisema Makame.

Hata hivyo alisema mapato hayo yataongeza iwapo watapata ushiriki-ano wa wananchi wanaofanya shughuli zao ndani ya bahari. Aidha, alisema itaandaa utaratibu maalumu kuhakikisha mapato ya nchi hayapotei kiholela na kila kampuni kuona inalipa kwa mujibu wa sheria.

Katibu Mkuu wa Wizara hiyo, Dk. Aboud Sulaiman Jumbe alisema hifadhi ya bahari ni muhimu kwa mazingira ya nchi na ndio chachu ya falsafa ya uchumi wa buluu na maendeleo yake.

Alisema mkataba huo utaongeza mnyororo wa thamani pamoja na pato la taifa na itakuwa na chanzo chake kipywa cha mapato.

Mwakilishi kutoka Kam-puni ya Beyond, Jane Brack, alisema kuwa ush-irikishwaji huo unaenda kutoa tija za utunzaji wa mazingira katika maeneo ya bahari ya Kisiwa cha Mnemba.

SMZ yawaita wawezekozaji kwenye uchumi wa buluu

Na Mwandishi Wetu

SERIKALI ya Zanzibar imesema imefungua milango ya kuwakaribisha wawezekozaji kunufaika na fursa zinazopatikana kutoka sekta mbalimbali za maendeleo ikwemo uchumi wa buluu.

Rais wa Zanzibar, Dk. Hussein Ali Mwinyi aliyesema hayo jana ikulu, Zanzibar alipozungumza na wawezekozaji kutoka Uingereza wakiongozwa na Agnes Gitau wa Taasisi ya Eastern Africa Association.

Dk. Mwinyi aliueleza ugeni huo kwamba Zanzibar imejikita zaidi kwenye ajenda yake ya uchumi wa buluu ambako kuna fursa nyingi kwa wawezekozaji ikiwamo uvuvi na kilimo cha mwani baharini. Aliwashauri wawezekozaji hao kuangalia uwerekano wa kuweka nguvu eneo hilo ili kutoa mchan-

go utakaowainu wavuvi nchini. Rais Dk. Mwinyi, alisema Zanzibar mbali ya kubarikiwa na bahari yenye ufukwe na zenye ku-wavutia wageti pia ina ushindani wa biashara na wawezekozaji kwa sekta mbalimbali za uchumi na

utali.

Aidha, Rais Dk. Mwinyi aliwashauri wawezekozaji hao kuzungumza na Mamkala ya Kukuza Uwekezaji Zanzibar (ZIPA) wenye jukumu la kushughulikia masuala yote za wawezekozaji nchini.

Dk. Mwinyi aliueleza ugeni huo kwamba kwa sasa taasisi hiyo inafanya kazi kwenye mwamvuli mmoja na tasi zote zina-zotegemeana, kukamilisha tararibu zote za wawezekozaji nchini ili kurahisisha mchakato wa tarabu hizo.

Mkurugenzi Mtendaji wa Kam-

puni ya Eastern Afrika Association, Agnes Gitau alisema lengo la ujio ni kuangalia na kuzutumia fursa zilizomo kwa kufanya uwekezaji mkubwa wa biashara pamoa na kuzungumza na baadhi ya wawezekozaji kutoka sektabinafsi.

Meneja wa Mfuko wa Rasili-mali Endelevu (ARCH) kutoka Uingereza, Amanda Van Dyke, alisema matarajio yake kushirikiana na asasi mbalimbali za kiraia zilizopo Zanzibar na kuahidi watashirikiana kwenye maeneo mbalimbali.

Naibu Waziri wa Elimu na Mafunzo ya Amali, Ali Abdulghulam Hussein (wa pili kulia), akikabidhi zawadi kwa Mwanafunzi wa Chuo cha Kumbukumbu ya Mwalimu Nyerere, Mariam Rajab Othman baada ya kuibuka mshindi wa kwanza wa shindano la insha kuhusu umuhimu wa viwango, wakati wa maadhisho ya Siku ya Viwango Afrika, jijini Zanzibar juzi. Wa tatu kulia ni Mkurugenzi Mkuu wa Shirika la Viwango Zanzibar (ZBS), Yusuf Nassor. **PICHA: MPIGAPICHA**

WETU

SMZ: Tunatambua mchango wa wajasiriamali

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

NAIBU Waziri wa Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali Zanzibar, Ali Abdulghulam Hussein, amesema kuwa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ), inatambua mchango wa wajasiriamali katika kukuza viwango nchini na Afrika kwa ujumla.

Alieza hayo jana wakati wa maadhisho ya Siku ya Viwango Afrika yaliyofanya Kikwajuni, Zanzibar.

Alisema serikali imeweka utaratibu wa kuwawezesha waja-siriamali wadogo kwa kuwapatia fedha za kuendesha biashara zao ili kujipatia kipato cha kujikumu na kukuza mitaji yao na kuzalisha

ajira.

Aidha, alisema vyuo vikuu vinamchangoo mkubwa katika kukuza tasnia hiyo kwa kufanya taftiti, kuzalisha wataalamu na wabunifu watakaochochea maendeleo.

Hivyo, aliwataka wakuu wa vyuo vikuu vya Zanzibar kuende-lea kuhamasisha wanafunzi juu ya suala la ujasiriamali akisema jambo hilo litawasaidia vijana kujajiri na kukuza kipato chao.

Aidha, aliitaka ZBS kubeba jukumu la kuandaa viwango vinavyohitajika na kusimamia utekezaji wake ili kukuza soko la bidhaa za wajasiriamali na kuona bidhaa hizo zinakuwa na ubora unaohitajika.

Alisema serikali inaendelea kuchukua juhud za kuhakikisha kuwa bidhaa za wajasiriamali zinakuzwa na kupatiwa soko la uhakika, huku changamoto wa-nazokabiliana nazo zinazingatiwa na kutatuliwa.

Akizungumzia mashindano ya insha yanayoandaliwa na Shirika la Viwango Afrika (ARSO) kuititia taasisi za viwango za nchi wanachama, aliipongeza ZBS kwa kutekeleza jukumu hilo kwa Zanzibar.

Naibu Katibu Mkuu, Wizara ya Biashara na Maendeleo ya Viwanda Zanzibar, Rashid Ali Salum, alisema serikali inahitaji wataalamu kwa ajili ya kufanya kazi katika tasini hiyo, hivyo suala la elimu lina umuhimu mkubwa.

Hivyo, aliitaka ZBS kuhakikisha inachukua jukumu la kutoa elimu zaidi kwa wananchi na wafanyakishwaji kuliko adhabu ili kuwawezesha wafanyakishwaji kujuwa umuhimu wa viwango.

Mkuu wa ZBS, Yussuph Majid Nassor, alisema wanachama wa ARSO ikiwemo taasisi hiyo kila mwaka husherehehekewa kwa kuitisha shindano la uandishi wa insha.

Alisema wanafunzi wa vyuo vya elimu ya juu Zanzibar huan-daa isha kwa kutumia kauli mbiu ya maadhisho ambapo mchakato huo ulianza Januari na jumla ya insha 44 zilizօ-andaliwa na vyuo 13 vya Zanzibar ziliwasilishwa na kupatikana washindi 10.

KAYUMBA

UKURASA 12

JUMAMOSI MACHI 25, 2023

Nipashe
MWANGA WA JAMII

BT
BURUDANI
TELE

KACHAMBA KIUME

M WANAMUZIKI maarufu nchini, Barnaba, ameingia katika orodha ya waimbaji waliotumia nyimbo kuwasema wale wanaoonekana kuingilia maisha yao.

Hivi karibuni Barnaba, alionekana kusakamwa kwa maneno tofauti kuhusu hatua yake ya kubadili dini kuwa muislam.

Kulikuwa na maoni tofauti baada ya kuchukua uamuzi huo, kuna wale waliomtakia heri katika imani yake mpya, na kuna baa-

dhi walimsakama kwa kudai kuwa mchumba wake Raya ndiye aliyemshawishi.

Kupitia kibao chake kipy'a 'Nampenda' mwimbaji huyo amesema mjadala huo kwake hauna maana kwani uamuzi wake huo ni jambo la kawaida katika jamii.

Ndani ya wimbo huo msanii huyo amesema kwamba yeeye na Raya wanapendana, licha ya kuachana na kurudiana mara kadhaa, penzi lao limerudi upya na hakuna wa kumwacha mwenzake.

Barnaba amesema watu hawajui alipotoka

na Raya kwani kuna baadhi ya watu wajifanya wanawajua sana kama wao ndio wazazi wao.

"Mopawa kawa Mohamedi kisa mapenzi, Kipi cha kuwashangaza maisha yetu yanawahusu nini?

Kama Mungu tunayemuabudu sote ni mmoja
iwe pepo iwe moto sote njia yetu moja." Imesema sehemu ya wimbo huo.

BASI SAWA

**Gigy Money
ajutia mdomo**

MWIMBAJI wa Bongo Fleva, Gigy Money, amesema ulikuwa utoto kuropoka maneno ambayo yaliwadhi baadhi ya wasanii akiwemo Ali Kiba.

Akizungumza hivi karibuni, amesema tatizo lake lilikuwa kuzungumza ukweli katika muda usio sahihi, kiasi ambacho wengi walimchukia na kumuona kama mchafusi wa mambo.

"AliKiba nilimuomba msamaha nafiri amenisamehe kwani siku hizi tukionana anatabasamu tofauti na zamaani, namkumbuka sana kwani ana roho nzuri, sio mchoyo yeze ndiye aliniita Nick Minaj," amesema Gigy.

**Suma Mnazareti
kasema neno**

RAPA mkongwe Suma Mnazareti, amesema muziki wa Bongo Fleva hauna mdundo wake maalum, kinachofanyika sasa ni kupiga mahadhi ya nchi nyngine.

Suma amesema wasanii hawawezikujitenga na muziki wa nye kutokana na kuwa hakuna muziki wa asili ya Tanzania wanaoweza kujivunia na kusema ni wao pekee kama ilivyo nchi nyngine za Afrika.

"Hatuwezi kuje-pushaa na muziki wa nye kama Afrika Kusini na Nigeria, sisi hatuna midundo inayotutambulisha na ni lazima kuendelea na hali hii mpaka tupate aina yetu ya muziki tunaowenza kusema huu ni wa kwetu," amesema.

Kayumba hana kinyongo

MWANAMUZIKI wa Bongo Fleva, Kayumba amesema hajauimizwa kutokana na baadhi ya mastaa kutohudhuria katika uzinduzi wa album yake hivi karibuni.

Akizungumzia suala hilo,

amesema kila kitu kilienda vizuri na kuna baadhi walimuomba radhi kwa kutofika na wengine walichelewa kutokana na sababu mbalimbili.

"Namshukuru Mungu kila kitu kilikwenda vizuri, kutoku kwa

Harmonize na Ali Kiba si suala la kuniuza moyo kwani wote walikuwa na sababu tofauti ambazo wasingweza kufika pale, kizuri tuvo pamoja," amesema Kayumba.

Kilimba amesema kujikita katika filamu sio kwamba ameshindhwa kazi yake ya upigaji picha katika muziki, bali

**Lukamba kumbe
mwigizaji**

ALIYEKUWA mpiga picha wa Diamond, Lukamba amesema kuonekana katika sanaa ya uigizaji sio jambu geni, kwani kabla ya kuingia fani yake ya picha alikuwa akiigiza filamu.

Lukamba amesema kujikita katika filamu sio kwamba ameshindhwa kazi yake ya upigaji picha katika muziki, bali

ni kutekeleza ndoto zake za kila siku kuwa msanii mkubwa katika tasnia hiyo.

Katika siku chache zijazo Lukamba anatarajiwa kuonekana katika tamthilia mpya ya Jeraha inayowahusisha wakongwe kama Chuchu Hans na Ray Kigosi itakayorushwa katika channeli ya sinema zetu.

peke yake, asihangaike kwa wengine. Anafanikiwa. Mume sasa kazini kukawa hakuendeke. Kila siku anakawa na dharura, anaaga kwenda nyumbani. Na huko hakuwa chocrote, anachotaka ni kukaa tu na mkewe. Kazini nako hali ikawa tete. Mtoro, akaachishwa kazi. Hakuna mbaya kwake, yeze alichotaka akae nyumbani kwa mkewe. Mke sasa kaanza kuona kero.

Mke sasa akaamua kufanya biashara ili amilie mume. Mume akaamua kufanya biashara ya kuza maji kwene madumu wakati awali alikuwa anafanya kazi ofisini. Ikabidi mke aamue kumueleza ukweli mumewe kisa kilichofanya awe kwene hali hiyo, wivu ulifanya kumuweke limbwata, yakaharibu maisha ya wote wawili, hivyo akajutia kitendo hicho na kuomba radhi.

Limbwata: Mapenzi yenyeye usaliti

Na Adam Fungamwango

INAAMINNIKA kuwa limbwata ni dawa ya kiasili ambayo wanatumia kinadada au kinamama 'kuwatengeneza' wapenzi au waume zao wawe wanawatii na kuwasikiliza.

Pia inasemekana huwatuliza wanaume macho juu, vicheche na wanaohangaika na dunia ambao ni kama vile samaki hapishi chombo.

Hata hivyo, inasemekana wakati mwinge dawa hiyo huenda mbali zaidi na kumfanya mwanaume kama mtu ali-

yechanganyikiwa au zezeta kitu ambacho kinageuka kuwa kero kwa mwanamke aliyefanya hivyo.

Dhanya hii ipo mionganii mwa jamii na hata kumekuwa na simulizi nyngi zikhuisiana na kitu kama hicho, na zipo riwaya, tamthilia na filamu ambao zinalimzungizia jambu hilo ambalo bado halina uhalisia wa moja kwa moja.

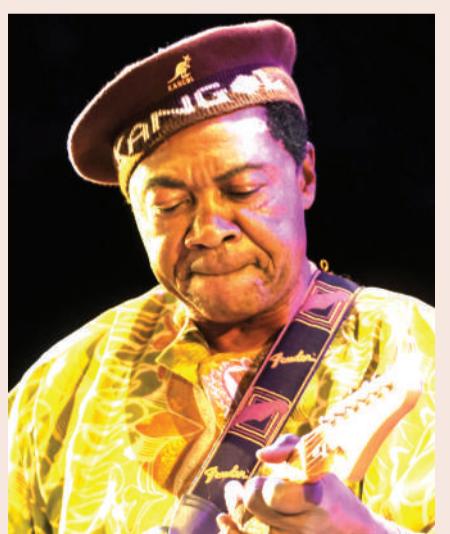
Leo tunaingalia filamu iitwayo 'Limbwata'. Imechezwa na wasanii mbalimbili ambao majina yao ya kisanii waliocheza ni hisia tu.

Shoga yake akamtuhumu kukaa kizembezembe, akitaka amfanyie dawa ili atulie kwenye picha hilo ni Margareth Komba

amfanyie kitu kinaitwa limbwata.

Akamwambia kama anataka mwamume awe wake peke yake ni ngumu sana, ila kuna njia ya kufanya na kumfanya ampe chocrote anachotaka hata kama hana. Kitu hicho kinaitwa limbwata, dawa ya kuwafanya wanaume wakorofii, vicheche na macho juu kutulua kama maji ya mtungini kwa yule ambaye amfanyia hivyo.

Amanda anaufanya kazi ushauri wa shoga yake, akafanya dawa ya kumpumaza mumewe Kibanzi ili ampende yeze

**LOKASA YA MBONGO KILIO
KWA WABONGO**

Na Adam Fungamwango

HAIKUWA wiki nzuri kwa mashabiki na wapenzi wa muziki wa dansi Afrika na dunia nzima, zilipotolewa taarifa za kifo cha mwanamuziki maarufu kabisa Denis Lokassa ambaye umaarufu wake anajulikana kama Lokassa ya Mbongo.

Mwanamuziki huyo mkongwe na maarufu barani Afrika na dunia kwa ujumla, akiwa mpiga gitaa la 'rhythm', alifariki dunia usiku wa Jumanne kuamka Jumatanoo nchini Marekani akiwa na miaka 80, baada ya kuugua kwa muda mrefu, aki-sumbuliwa na ugonjwa na kisukari na kupooza.

Mwanamuziki mwenzake Mekanisi Modero amesema ame-pokea taarifa za msiba wa Lokassa kutoka kwa mhudumu wa afya ambaye alikuwa akimuguza.

"Alikuwa akipumwa kwa shida kabla ya mauti kumfika katika mji wa Nashua New Hampshire nchini Marekani," alisema.

Kwa Watanzania, anakumbukwa kuwa aliwahi ku mara kadhaa miaka ya 1990 akiwa na bendi yake ya Soukous Stars, akiwa kiongozi wa kundi hilo.

Ni miaka ambayo yeze na kundi lake hilo lilitokwa na kina Dally Kimoko, Ngouma Lokito, Yondo Sister, Ballou Kanta, Lucian Bokilo, Shimita Lokombo Nzambi, Saladin Ferreira na wengined walitambala sana na aina yake ya muziki iliyowachanganya sana mashabiki wa muziki si Tanzania tu, bali Uganda wote wa Afrika Mashariki na Kat.

Mwanamuziki huyo alianza kutengeneza jina akiwa na Tabu Ley Rochereau kwenye bendi Afrisa International kuanzia mwaka 1970 hadi 1978.

Mashabiki wa muziki wa dansi nchini wameonyesha kusikitibwa mno, kwani nyimbo zake zilitambala mno kwenye miaka ya 1990.

Hizi ni baadhi ya nyimbo zilizopagawisha Wabongo.

KAFUL MAYAY

Huu ndiyo wimbo ambao watoto wa mjini wanasesma ulimto, Ulitambala sana Bongo. Pamoa na ufundi wa mwana-muziki Tabu Ley kuimbia kwa sauti yake tamu, lakini gitaa la 'rhythm' lilitawala na kuupambaa zaidi wimbo huo uliofutuhiwa mwaka 1973 na kuufanya kuwa wa kuvutia. Lokasa ya Mbongo ndiyo alipiga gitaa hilo na baada ya hapo ni kama vile alianza kupata fursa.

MONICA

Huu ni wimbo uliokuwa maarufu sana, ulikuwa ukipigwa kila kona ya hapa Tanzania na kwenye sherehe za kijamii hukosi kusikia 'Monica eee eee, Monica ooo.' Aliutoa mwaka 1985 akiwa na bendi yake ya Soukous Stars kama kawaada yeye upto kwenye gitaa ya kat 'rhythm'.

MARIE JOSE

Ni moja kat i ya nyimbo zake zilitambala sana kwenye sherehe mbalimbali za kijamii nchini, uliotoka mwaka 1986 kiwa na bendi yake ya Soukous Stars.

SOPHIA

Shughuli pevu alifanya kwenye albamu ya 'Morenita' ambapo yeye na wenzake kina Yondo Sister mwaka 1990 walitao ngoma zote kali ndani ya albamu hiyo ambazo zilititemesha Afrika. Kwenye albamu hiyo hayati Lokassa ya Mbongo akitunga wimbo uitwao 'Sophia': "...Sophia, i love you mwana mama..." Ni baadhi ya maneno yaliyomo kwenye wimbo huo ulioimbwa kwa ustadi na Shimita.

NAIROBI NIGHT

Huu ndiyo wimbo maarufu na uliopendwa zaidi Bongo. Usipoupiwa kwenye shughuli yoyote basi haijisha hiyo. Wimbo huo mrefu, wa dakika 15 na sekundu 44, umekusanya nyimbo nyinyi za bendi mbalimbali za Tanzania na Kenya.

Lokasa ya Mbongo, akiliongoza kundi lake la Soukous Stars alizikusanya nyimbo kama 'Dada Asha' wa Tabora Jazz, 'Vigelegele' na 'Roza' wa Western Jazz zilitorekodiwa miaka ya 1970. Utøauti ni kwamba mksusanyiko wa nyimbo hizi na ultangeneza wimbo mmoja ulioitwa 'Nairobi Night', uliofutuhiwa mwaka 1994, ulikuwa na mapigo ya kasi na kurekodiwa kisasa zaidi.

Phyna utabe baje dola nje nje?

ALIYEKUWA mshiriki wa shindano la Big Brother Nigeria, Phyna, ameuta taka uongozi wa hoteli ya Asaba, kuruishwa pesa zake baada ya kubiwa wakati akirekodi filamu.

Nyota huyo amesema kuwa alikwenda hapo baada ya kuunganishwa na mwigizaji na mtayarishaji wa filamu, Destiny Etiko, siku chache zilizopita.

Amsema alikutana na Etiko ili kurekodi filamu, inayoitwa 'Unholy Stain.'

Amedai kuwa dola zake ziliibiu ndani ya begi lake na muhudumu wa hoteli ya Asaba, aliyokuwa akiishi.

Skales ampigia goti mkewe

MWANAMUZIKI kutoka Nigeria, Skales amemuomba msamaha mke wake baada ya kumwita jina la shetani miezi michache iliyopita.

Akitumia ukurasa wake wa Instagram, Skales alimuomba radhi mke wake Precious wakati akifurahia siku yake ya kuzaliwa, akieleza kauli hiyo ilimtoka kwa bahati mbaya.

Skales pia alimkosoa mke wake kwa kuwatapeli watu kuwa alififa na mama yake wakati ndoa yao ikiwa na muda wa mwaka mmoja.

Joeboy bora ungeoa kabisa

NYOTA wa muziki wa Nigeria. Joeboy amefichua kuwa ametumia zaidi ya Naira milioni 50 kwa mpenzi wake katika miaka miwili iliyopita.

Alipokuwa akijibu maswali kuhusu umri wake mdogo na kujihusisha kwenye mapenzi, Joeboy alithibitisha kwamba anapenda kumtendea mwanamke wake kwa wakati mzuri na hasiti kumgeuka.

"Umesema kweli. Ninapenda kumuhudumia mwanamke wangu, pesa ambazo nimemtumia, tuseme zaidi ya Naira milioni 50," amesema Joeboy.

Gavor hongera sana

MWIGIZAJI na mtangazaji wa Tv kutoka Ghana, Mawuli Gavor na mpenzi wake mwenye asili ya India, Remya Gavor, watarajia kupata mtoto wao wa kwanza.

Habari hizo njema zimetolewa na msanii huyo kwa ajili ya mashabiki zake kuitia ukurasa wake wa Instagram, wakati akisherehekeea siku yake ya kuzaliwa.

Katika salamu zake kwa mashabiki zake ameandika "Ni mwaka wa kuwa mzee, wakati bado kijana."

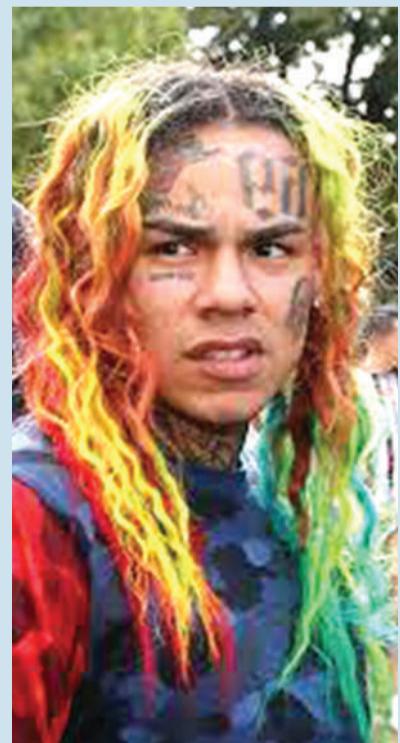
Tekashi aponzwa na mdomo

KIPIGO alichokipata rapa Tekashi, Kimeelezwu hakikuwa cha kitoto kwani msanii huyo inaelezwa amevunjika mgongo na mbavu.

Taarifa zinasema kuwa Tekashi amelazwa Hospitali baada ya kuvamiwa na kundi la watu na kisha kupigwa wakati akiwa eneo la mazoezi huko Florida.

Wakili wa rapa huyo, Lance Lazzaro, ameambia TMZ kuwa jamaa amejeruhiwa sana na kwamba madaktari wanaendelea kumpa matibabu.

Mashabiki wake wengi wa naamini kundi la washikaji zake wa "Nine Trey Gangsta Bloods" waliosababisha waende jela mwaka 2020 na yeye kuachiwa huru wanahusika na tukio hilo.

HABARI KASKAZINI

**Mradi ujenzi
wa mazizi bora
kunufaisha
kaya 1,700**

Na Jaliwason Jasson, BABATI

MRADI wa ujenzi wa mazizi bora ya mifugo unaotekelzwa na Shirika la TPW, utazinufaisha kaya 1,700 zilizoko katika wilaya nne za Mkoa wa Manyara, ili kuinusuru mifugo yao kuliwa na wanyama.

Shirika hilo la TPW linalenga kumaliza tatizo la mifugo ya jamii za kifugaji kuliwa na wanyama wakali, huku pia likilinusuru eneo la nyanda za malisho, lenye ukubwa wa hektaa 1,600 kwa kung'oa mimea vamizi.

Akizungumza jana katika Wilaya ya Babati na wadau wa uhifadhi, wafugaji, viongozi wa kimila na viongozi wa serikali kuanzia ngazi ya vijiji hadi wizara, Mkurugenzi wa TPW, Neovitus Sianga, alizitata wilaya zinazonufaika na mradi huo ni Babati, Longido, Simanjiro na Monduli.

"Tunawajengea wafugaji mazizi imara ili kudhibiti wanyamapori kuvamia mifugo," alisema Sianga

Aidha, alisema shughuli mojawapo ambayo wamekuwa wakishiriki ni kupunguza migogoro ambayo inawakumba watu na wanyamapori amba huathiriwa na wanyama wanaokula nyama.

Kuhusu mmea vamizi unaosumbua wafugaji alisema unaitwa mtundulu na athari zake unachukua maeneo makubwa ambayo yanatumiwa na wafugaji na wanyamapori.

Mshauri wa TPW, Alais Morindat, alisema ikiwa malisho yameliwa na yako chini itaacha ardhi ikiwa wazi na mimea mingine vamizi itaota kwa haraka.

Kwa mujibu wa Morindat, mimea hiyo vamizi inayong'olewa katika wilaya hizo ni ile ambayo haillewi na wanyama.

Kiongozi wa mila wa jamii ya kifugaji ya kimasai, Laigwanani, Komite lyasi (Monduli), alisema TPW inawasaidia kuptata malisho, kwamba katika eneo lake wamewawezesha kung'oa mimea vamizi eka 70 na yeye amejengewa ukuta hai kwenye zizi lake, hivyo fisi na wanyama wengine hawawezi kuingia. Kwa upande wake, Ofisa Usimamizi Nyanda za Malisho kutoka Wizara ya Mifugo na Uvuuvi, Alfred Mushi, alisema ili kukabiliana na nyanda za malisho yamejengwa mabwawa 10 na kuanzishwa mashamba darasa 100 nchi nzima kwa mwaka uliopita.

Mahakama yawaita wajibu maombi kesi kutoweke mkazi

Na Tumaini Mafie, ARUSHA

MAHAKAMA Kuu Kanda ya Arusha, imetoe hati ya wito ya kuitwa shaurini kwa wajibu maombi katika kesi ya kupotea kwa Mkazi wa Kijiji cha Ololosokwani, Tarafa ya Loliondo, Wilaya ya Ngorongoro, Oriais Oleng'iyo (85).

Wajibu maombi katika kesi hiyo ni Mkuu wa Jeshi la Polisi (IGP), Mwanasheria Mkuu wa Serikali (AG), Mkuu wa Mkoa wa Arusha, Kamanda wa Polisi Mkoa wa Arusha (RPC), Mkuu wa Wilaya ya Ngorongoro na

Mkuu wa Polisi wa Wilaya ya Ngorongoro (OCD).

Hati hiyo ya wito wa kuitwa shaurini ilitolewa jana na Jaji Mohamed Gwae anayesikiliza shauri hilo.

Juzi, kesi hiyo ilishindwa kundelee mahakamani humo kutoke na mawakili wa wajibu maombi (mawakili wa Jamhuri) kutoonekana mahakamani hapo. Jaji Gwae alitoa siku chache kwa wajibu maombi kufika mahakamani, huku akiagiza mawakili wa waleta maombi, Joseph Shangai, William Ernest na Simon Mbambu, kufika mahakamani humo

na mteja wao ambaye ni mtoto wa Oleng'iyo anayedaiwa kutoonekana. Tangu kukamatwa kwa wananchi 19 wa Loliondo na baadae kesi yao kufutwa, Oriais Oleng'iyo, peke yake hadi sasa inadaia hajulikani aliko.

Jaji Gwae aliahirisha kesi hiyo hadi Machi 30 mwaka huu, itakapoanza kusikilizwa.

Waleta maombi katika kesi hiyo wanaiomba mahakama hiyo, iamuru wajibu maombi kumpeleka mahakamani, Oriaisi Ng'iyo, ambaye amepelekwa kusikojulikana tangu alipokamatwa nyumbani kwake, Engong'u Nairowa, Kata ya Olo-

losokwan, Loliondo Wilaya ya Ngorongoro.

Pia, wanaiomba mahakama iamuru au kuwaelekeza wajibu maombi kumwachia huru, Oriasis Kurosawa, ambaye ana-shikiliwa tangu Juni 10, mwaka jana.

Vilevile wanaiomba mahakama hiyo iamuru walalamikiwa waende mahakamani kueleza sababu za kumshikilia Oriasis Ng'iyo, kinyume cha sheria.

Ombi lingine wanaiomba Mahakama iamuru na kuelekeza wajibu maombi kuupeleka mwili wa Oriasisi Ng'iyo, akiwa hai au asipokuwa hai.

Mkuu wa Wilaya ya Muheza, mkoani Tanga, Juma Irando (kushoto), akipata maelezo ya hali ya ugonjwa wa kifua kikuu kutoka kwa Mratibu wa Mwitikio wa Kudhibiti Kifua Kikuu na Ukimwi Tanzania wa mkoa huo, Zakaria Mhina wakati wa maadhimihi ya Siku ya Kifua Kikuu Duniani katika Uwanja wa Jitegemee, wilayani humo jana. Wa (pili kushoto) ni Mganga Mkuu wa wilaya hiyo, Frola Kessy na Katibu Tawala wa wilaya hiyo, Desderia Haule. **PICHA:**

STEVEN WILLIAM

Mil.700/- zatengwa kumaliza kero ya maji vijiji vinne

Na Anjela Mhando, SIHA

SERIKALI imetenga Sh.milioni 700 kwa ajili ya kuttatu kero ya upungufu wa maji kwa wakazi wa vijiji vya Ndinya, Lekrumuni, Kandashi na Mawasiliano katika Wilaya ya Siha, mkoani Kilimanjaro.

Mradi huo wa ujenzi wa mifugo na Kampuni ya Posh Alliance Limited na unatarajiwa kumamilika Aprili 15, mwaka huu.

Taarifa iliyotolewa jana na Meneja Wakala wa Maji Viji-jini (RUWASA) wilayani humo, Kondo Juma, kwa Mkoo wa Wilaya ya Siha, Dk. Christopher Timbuka, inaeleza kuwa mradi huo utawanufaisha wakazi hao amba kwa idadi kubwa ni wa jamii za kifugaji.

"Kimsingi kinachofanya ni upanuzi wa skimui ya Gararagua kutoka Tancred Farm kwenda kwenye vijiji hivyo. Fedha za kutekeleza mradi huo ni mkopo kutoke na Shirika la Fedha la Kimataifa

(IMF), kwa ajili ya kukabiliana na ugonjwa wa virusi vya corona na Mfuko wa Maji wa Taifa."

Mradi huo ulianza kutekeleza rasmi Desemba 12 mwaka 2021, umefikia asilimia 98.

Mwenyekiti wa Bodii ya Maji ya Magadini/Makiwaru, Monika Kimbi, aliagiza mradi huo kwa muda mrefu mradi huu, msifanyi hujuma wa kutoboa mabomba ili mpate maji ya wanyama. Huo ni ubinafsii, ilindeni ikiharibika maji mnakosa nyie sio sisi."

maeneo hayo kwa nyakati tofauti wakizungumzia mradi huo, walieleza namna ambavyo wamekuwa wakitembea umbali wa zaidi ya kilometra 15 kufuata maji vijiji jirani.

Mkuu wa wilaya hiyo, Dk. Christopher Timbuka, alisema: "Ili mradi huu uwewe kuishi kwa muda mrefu mradi huu, msifanyi hujuma wa kutoboa mabomba ili mpate maji ya wanyama. Huo ni ubinafsii, ilindeni ikiharibika maji mnakosa nyie sio sisi."

TULIKOTOKA, TULIPO & TUNAKOKWENDA...

WENYE ZAMA WAFUNGUKA...

Klabu za mchangani zilivyokamata kila kona, wenyе mitaa yao huwaambii kitu

Na Adam Fungamwango

SIKA kama ya leo, lakini wiki iliyopita, tulikumbushana zama za soka la mchangani miaka ya 1980 hadi mwishoni mwa miaka ya 1990 liliyonoga kushinda hata baadhi ya mechi za Ligi Kuu za sasa, hata vibanda umiza vina-vyoonekana kushika umaarufu 'kiviiile.'

Toleo hilo halikuvuka kwa ukimya hivi hivi, wenyе zama zao wakafumuka kutoka walikotoka, tabasamu mbele na maelezo kubao, mengine yalishakuwa sandukuni na yanaoza.

Ama kweli soka hilo halifau-tiani na vyama vya siasa vya maeneo hayo, nguzo ya burudani na kwa watoto wa mjini hizo klabu zao zilikuwa ni kama sehemu ya imani yao, katika sura ile ile ya Simba na Yanga. Na kama huamini thubutu kuivuruga timu hiyo, iliyotimia kuanzia wachezaji, mashabiki, mabaunsa wake na hata 'maofisa utamaduni' nao walikuwa si haba. Kama ukweli ndiyo huo, wanapishana nini wanapishana nini na klabu hizo kubwa za soka nchini?

Kama ni mzaliwa wa tarehe za karibuni, nikuonjeshe kipengele kidogo tu, zilikuwepo klabu za soka za Ashanti na Boom FC za Ilala, Dar es Salaam, ambazo nilizigusia kidogo wiki iliyopita. Timu hizo pinzani zilibeba wasifuri wote wa mechi za Simba na Yanga, lakini kwa kipengele cha Ilala, wakipata na wageni wasafiri wa mbali kutoka maeneo kama Magomeni, Kariakoo, Kinondoni, na Temeke, wakimiminika uwanjani kushuhudia mechi nizio.

Mechi zao zote zilikuwa zinachezwa kwenye Uwanja wa Karume, Dar es Salaam na dalili kuwa siku hiyo kuna mechi zilianza kuonekana mapema asubuhi tu pilika pilifika zake na ikifika jioni inakuwa ni hatari.

Mara nyingi wakati inachezwa, nje na ndani ya uwanja waliokuwa wakilinda si askari wa kawaada, bali ni kikosi cha mbwa na farasi kutoka Ukonga ndicho kilichokuwa kikifanya kazi hiyo. Na wakati mwininge mechi hiyo inakuwa haimaliziki salama.

Ipo siku nitakuja kuelezea mtiiti, vioja na songombingo ya mechi za Boom FC na Ashanti, ambapo kwa Dar walikuwa wanashika nafasi ya pili ukiondoa Simba na Yanga.

Nikudokeze tu, kila mahali ku-

- Ndiyo mashabiki, wachezaji na 'watemi'

likuwa na upinzani unaoendana na 'big match' kama hiyo ingawa wa llala ulizidi utamu wake, lakini kwenye mechi nyingi kubwa za mchangani wachezaji wote maarufu wanaochezea soka la juu, zikiwamo timu za Simba na Yanga, siku hiyo wanaonekana kurudi walikotokea, na hilo ndilo likajidhihirisha katika 'big match', kati ya Bongoyo na Eleven Stars katika Uwanja wa Magunia Msasani, winga hatari wa Majimaji na timu ya taifa, Celestine 'Sikinde' Mbunga, wakati akisikika anatua Jangwani ku-junga na Yanga, mwanzoni mwa miaka ya 1980, akaibukia kwenye mechi hiyo, akiichezea Eleven Stars, huku kama kawaada timu hizo zilitambishiana wachezaji wenyе majina makubwa kama vile Yassin Maarufu wa Sigara na Athanas Michael wa Mlandege ya Zanzibar.

Tusionee sana, tuwasikie wenye wenyе zama zao wakifunguka: Wa kwanza kabisa ni mwanahabari mkongwe Daniel Mkate ambaye alinipigia simu na kuniambia aliisoma makala ile, lakini akasema kuna baadhi ya timu maarufu ambazo hazikuwepo kama Friends Rangers ya Manzese, ambayo imetoa wachezaji wengi mno kwenye Ligi Kuu, mahasimu wao Kagera Rangers na Magomeni Kagera, DC Nyarugusu.

Ni kweli kabisa hizi ni moja kati timu maarufu sana zilizowatoa wachezaji wengi kama kina

Mohamed Hussein 'Tshabalala', Shekhan Rashid, Thomas Kipese, Abdul Ramadhani 'Mashine', na wengine wengi.

Mkazi wa Magomeni alin-andikia meseji kwenye namba yake ya simu 0735 695662 akafunguka maneno haya.

"Mjukuu wangu Adam, katika timu za miaka hiyo, umezisau New Boys na Jamaica za Magomeni Makuti, Sheffield Mzimuni, Wonder Boys ya Kanisani Magomeni Baptist (ilinzishwa na padri), Fighters Army ya Magomeni Mapipa, Bongoyo ya Msasani, Villa Equad, Jembe Sports ya Kinondoni Mkwajuni, Nungu Sports.

Msomaji mwininge anayenekana ni mkazi ama wa Manzese au Tandale, yeye aliliza kama timu maarufu wakati huo iliyowatoa wachezaji kama Hanzuruni Hamisi aliyezwenda kuichezea Simba na Sekelo Barnabas ambaye alizichezea klabu zote za Simba na Yanga, National kama ipo.

"Nilikuwa nauliza, hivi National ya Tandale bado ipo au imeshakufa?" Aliandika akitumia simu namba 0692 939282.

Mwingine anaonekana kipindi hicho alikuwa Tanga, akazitaja timu kadhaa za maeneo ya Magomeni Mapipa, Bongoyo ya Msasani, Villa Equad, Jembe Sports ya Kinondoni Mkwajuni, Nungu Sports.

Mchangaji huyo mwenye namba 0765 477615 aliandika maneno haya:

"Mimi nazikumbuka klabu za Vipegi na Raidini zote za Majani Mapana, hawa ni mahasimu kweli kweli ambao walikuwa wakicheza kwenye Uwanja wa shule ya msingi Majani Mapana, timu zingine Tanga MJINI zilikuwa ni Vasco Da Gama, Rawalpind, Mzalendo, CIC, na Saruji."

Kuna huyu mwininge ambaye inaonekana alikuwa mkazi wa Msasani, naye akatoa maoni yake.

"Pia Msasani kulikuwa na klabu ya Elleven Stars ambayo ilikuwa ni mahasimu wakubwa na Bongoyo, ikiwa na wachezaji wenyе majina makubwa kwenye timu kubwa, kuna Kumbukumbu ya Kinondoni."

Msomaji mwenye namba 0743 817900 alikumbusha timu za maeneo ya Tabata enzi hizo, akaandika.

"Kuna timu umesahau kama Joto ya Jiwe ya Tabata Kimanga, Twiga FC ya Tabata Kisiwani, National Housing ya Tabata Mawenzi, Tabata Boys ya Tabata Shule na pia Segerea United ya Segerea, ukiuliza watu wa miaka ya 1990 watawambia."

Hii yote ni kuonyesha makala ya toleo lililopita iliakuna wengi na nikatoa nafasi kwa wasomaji kunikumbusha timu wanazozifahamu, lakini hazikuorodheshwa, hivyo wakaanza kupiga simu na kumimina meseji zao, wakikumbuka timu zao wanazozifahamu ambazo hazikuwepo.

Tuma meseji 0716 350534

HABARI KIMATAIFA

Malema aahidi kumlinda Putin

PRETORIA, AFRIKA KUSINI

CHAMA cha Economic Freedom Fighters cha Afrika Kusini (EFF), kinachoon-gozwa na Julius Malema, kimeahidi kumlinda Rais wa Russia, Vladimir Putin, wakati atakapokwenda nchini humo.

Kauli hiyo inatokana na hatua ya Mahakama ya Kimataifa ya Uhalifu (ICC) kutoha hati ya kumkamata kwa makosa mbalimbali ya kivita.

Mahakama ya ICC, ambayo Afrika Kusini ni mwanachama, imemshutumu Putin kwa uhalifu wa kivita, ambao ni pamoja na utekaji nyara wa watoto wa Ukraine.

Putin amealikwa kwenda Afrika Kusini kuhudhuria mukutano wa kilele wa Brics unaojumuisha Brazil, Russia, India, China na Afrika Kusini, utakaofanyika mwezi Agosti. Malema alisema hakuna mtu atakayemkamata Putin akiwa Afrika Kusini, nchi ambayo Russia illichukua jukumu kubwa la kuunga mkono mapambano ya uhuru.

Malema alisema kuwa serikali ya Afrika Kusini haipaswi kukubali shinikizo kutoka kwa ICC, ambayo aliishutumu kwa unafiki. "Putin anakaribishwa hapa. Hakuna atakayemkamata Putin. Ikipidi tutaenda kumchukua uwanja wa ndege hadi kwenye mikutano yake. Atahutubia, atamaliza mikutano yake yote, na tutamrudisha uwanja wa ndege akiwa salama," alisema Malema.

"Tunawajua marafiki zetu. Tunawajua watu waliotukomboa. Tunawajua watu waliofunga mkono," aliongeza.

Afrika Kusini ina uhusiano wa karibu wa kidiplomasia na Russia licha ya kulaaniwa na nchi za Magharibi. Mwezi uliopita, jeshi lake la wanamaji lilifanya mazoezi ya pamoja na vikosi vya Russia katika pwani ya Afrika Kusini.

Pierre Bemba ateuliwa waziri

KINSHASA, DRC

RAIS wa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo, Felix Tshisekedi, amemteua makamu wa zamanii wa rais Jean Pierre Bemba, kuwa waziri wa ulinzi.

Rais Tshisekedi amefanya uteuzi huo katika mabadiliko makubwa ya baraza la mawaziri.

Pierre Bemba kiongozi wa zamani wa wanamgambo aliyejukumiwa kifungo cha miaka 10 na mahakama ya kimataifa ya makosa ya uhalifu (ICC) kwa madai ya uhalifu wa kivita, anakuwa mionganii mwa wateule katika baraza la mawaziri 57.

Msemaji wa serikali alisema uteuzi wake ulikuwa ni wa muhimu na wa dharura, katika tangazo alilolitoa kupitia televisheni ya taifa juzi usiku.

Bemba alikuwa makamu wa rais kati ya mwaka 2003 hadi 2006.

Mabadiliko haya ya mawaziri ambayo ni makubwa zaidi, yanafanyika kabla ya uchaguzi wa rais unaotarajiwa kufanyika Desemba 20 mwaka huu.

Rais Tshisekedi huenda akawania awamu ya pilii.

DW

Rwanda yadai kuna mauaji ya kimbari DRC

KIGALI, RWANDA

WAZIRI wa Mambo ya Nje wa Rwanda, Vicent Biruta amesema nchi yake inahofu kuhusu uwezekano wa kuwepo kwa mauaji ya kimbari dhidi ya raia wanazungumza Kinyarwanda mashariki mwa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo.

Akihutubia kikao cha kitifa cha jukwaa la mashauriano cha kisiasa jana, Biruta aliilaumu jumuiya ya kimataifa kwa kushindwa kuchukua hatua kuzuia

kuongezeka kwa ghasia.

Alisema ripoti kadhaa zimetolewa pamoja na ushahidi unaoonyesha ukweli wa uwezekano wa mauaji kama hayo kutokea.

"Kutambua mauaji ya kimbari kunakwenda sambamba na uwajibikaji wa kuyazuia yasitokee, baadhi ya wadii wa kimataifa wanasita kuitambua mauaji ya kimbari ambayo yanapangwa katika DRC, kwa sababu kuyatambua unakwenda sambamba na uwajibikaji wa kuingilia kati na kuyazuia," alisema

Biruta.

Aliongeza kwamba wanakwepa uwajibikaji, lakini wa taendelea kuwakumbusha.

Hali hiyo inakuja wakati DRC, ikiendelea kuishutumu Rwanda kuwaunga mkono waasi wa M23, katika mzozo wa kivita unaoendelea kwa muda wa muongo mmoja mashariki mwa nchi hiyo.

Hata hivyo, Rwanda imekanusha madai hayo yanayotolewa mara kwa mara.

Serikali ya Rwanda pia imeishutumu DRC kwa ku-

waunga mkono waasi wa kundi la Democratic Forces for the Liberation of Rwanda (FDLR), ambalo linajumisha washukiwa wa mauaji ya kimbari ya Rwanda ya mwaka 1994.

Mwezi Desemba mwaka jana wavuti wa gazeti la serikali ya Rwanda ulisema kauli za chuki na mauaji yanayowalenga Watutsi na raia Wa-congo wanazungumza Kinyarwanda yanaweza kuwa kiashiria cha uwezekano wa mauaji ya kimbari.

BBC

Wanamgambo wa kundi la waasi la M23 wakiwa katika harakati zao mashariki mwa DRC, ambako mauaji ya watu 15 yalifanyika juzi. PICTA:LFP

Upinzani Zambia waikemea Marekani

LUSAKA, ZAMBIA

CHAMA kikuu cha upinzani nchini Zambia, Patriotic Front (PF), kimeelezea wasi-wasi wake kwamba Marekani inasukuma ajenda ya mapenzi ya jinsia moja katika nchi hiyo.

Kiongozi wa chama hicho, Given Lubinda, alitoa maoni hayo baada ya Rais wa Marekani Joe Biden, kuelekeza kuendeleza usawa kwa watu wa LGBT.

"Kama Patriotic Front,

tunawasihi Wazambia kutoruhusu Marekani kulazimisha maadili yake nchini mwetu. Ni lazima tujitete," alisema Lubinda.

Alisema kuwa uhusiano wa nchi hizo mbili usiegemee misaada ya Marekani ambayo inafungamana na haki za LGBTQ.

Lubinda alisema Zambia inaweza kulazimika kupitia upya uhusiano wake na Marekani.

Aliwataka Wazambia kuitupilia mbali kanuni zao,

maadili ya kitaifa, msimamo wa kidini na kitamaduni ili kuwafurahisha Wamarekani.

Matamshi ya chama hicho yanakuja siku chache kabla ya ziara iliyopangwa ya Makamu wa Rais wa Marekani, Kamala Harris, nchini humo wiki ijayo.

Mnamo tarehe 14 Machi, Rais Hakainde Hichilema alihidi kudumisha sheria za Zambia ambazo zinaharamishajamii ya LGBTQ na kutaja madai ya uwongo kwamba serikali yake inaunga mkono

haki za watu wa mapenzi ya jinsia moja.

Katika ziara yake ya siku tisa barani Afrika itakayoanza Machi 26, Harris pia anaatarajiwa kuzuru Ghana na Tanzania, ambako pia uhusiano ya watu wa jinsia moja ni haramu.

Nchini Uganda, wabunge walidhiishwa muswada wa kupinga mapenzi ya jinsia moja ambao unaweka adhabu kali kwa yeote anayejihusisha na jamii hiyo

BBC

MATANGAZO MCHANGANYIKO

KUPOTEA KWA CHETI

Spora Manase Mbwe anatangaza kupotea kwa cheti cha kidato cha nne cheny index namba **S1324-0060** kilichotolewa na Baraza la Mitihani la Taifa kuitia Harambee Secondary School mwaka 2019. Yeyote atakayeionta atoe taarifa kituo chochote cha polisi. Taarifa ya Polisi: **DAR/CHU/RB/426592/2022.**

KUPOTEA KWA PASSPORT

OSCAR RWESSA ZABLON, MKAZI WA KIBADA, KIGAMBONI, DAR ES SALAAM, AMEPOTEZA PASSPORT YAKE YA KUSAFIRIA YENYE NAMBA **TARR36017** ILIYOTOLEWA TAREHE 12/03/2021. YEYOTE ATAKAYEIONTA ATOE TAARIFA KITUO CHOCHOTE CHA POLISI. TAARIFA YA POLISI **DAR/KIG/RB/521313/2023.**

KUPOTELEWA NA CHETI

GETRUDIE SIAYAKO ALOYCE anatangaza kupotelewa na cheti cha kidato cha sita chenye index number **S0729-0507** kilichotolewa na Baraza la Mitihani la Taifa kuitia **MSOLWA ST. GASPAR BERTONI SEKONDARI** mwaka 2019. Yeyote atakayeionta atoe taarifa kituo chochote cha polisi. Taarifa ya polisi: **DAR/DAR/RB/108074/2023.**

FOMU YA MIRATHI-2 JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA MAHAKAMA YA TANZANIA

Katika Mahakama ya Mwanza ya Wilaya ya Morogoro Kituo cha: MJINI Mkoa wa MOROGORO

Usimamizi wa Mirathi Na. 35/2023 KATIKA SHAURI LA MIRATHI YA MAREHENU NOVATY RUGEMELEZA WA AREA SIX

KATIKA SHAURI LA MAOMBI YA KUMTEUA MSIMAMIZI YALIYOTOLEWA NA PATRICIA KAYOKA KASWAHILI

TANGAZO

(Kanunu ya 5(2) kanuni za usimamizi wa Mirathi Mahakama za Mwanza)

Watu wote wanaodai kuwa na uhusiano wowote/maslahi yoyote na mirathi ya marehemu tajwa hapo juu, wanawilka kuja na kuhudhuria katika shauri hili endapo wakitaka kufanya hiyo mnamo tarehe 1 / Mwezi 04 Mwaka 2023 kabla huyo mwombaji hajateuliwa kuwa msimamizi wa mirathi hiyo.

Zingatia:

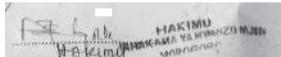
Endapo kuna yeyeto mwene Wosia wa Marehemu anawenza kuuleta Mahakamani kukaguliwa.

- * Wosia wa Marehemu huyu upo Mahakamani na waweza kukaguliwa.

- * Marehemu hakuacha wosia

- * Futa isiyohusika

Imetolewa leo tarehe 22 mwanzo 03 mwaka 2023

FOMU MIRATHI - 2

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
MAHAKAMA YA TANZANIA

Katika Mahakama ya Mwanza ya Wilaya ya TEMEKE
Kituo cha JUMUISHI Mkoa DAR ES SALAAM

Usimamizi wa mirathi Na. 481/2023

KATIKA SHAURI LA MIRATHI YA MAREHEMU
ABDALLAH SAIDI BORI

KATIKA SHAURI LA MAOMBI YA KUMTEUA MSIMAMIZI
YALIYOTOLEWA NA MOHAMED ABDALLAH BORI

TANGAZO

(Kanunu ya 5(2) ya Kanuni za Usimamizi wa Mirathi
Mahakama za Mwanza)

Watu wote wanaodai kuwa na uhusiano wowote/maslahi yoyote na mirathi ya marehemu tajwa hapo juu wanaalikwa kuja na kuhudhuria katika shauri hili endapo wakitaka kufanya hiyo mnamo tarehe 19 Mwezi 04 Mwaka 2023 kabla huyo mwombaji hajateuliwa kuwa msimamizi wa mirathi hiyo.

Zingatia:

Endapo kuna yeyeto mwene wosia wa Marehemu anawenza kuuleta Mahakamani kukaguliwa.

Imetolewa leo tarehe 22 Mwezi 03 Mwaka 2023.

KUPOTEA KWA KADI YA PIKIPIKI

YEHOVANICE ELIAMRINGI MACHANG'U anatangaza kupotea kwa kadi ya Pikipiki yenye namba za usajili **T 791 CER.** Chassis No **KE7KEFPK006177.** Engine No **162FMJC5119212.** Yeyote atakayeionta atoe taarifa kituo cha Polisi. Taarifa ya Polisi: **ARU/ARU/RB/108179/2023.**

KUPOTEA KWA KADI YA PIKIPIKI

YEHOVANICE ELIAMRINGI MACHANG'U anatangaza kupotea kwa kadi ya Pikipiki - Bajaji Boxer yenye namba za usajili **MC 178 AED.** Chassis No **MD2A21BZ6DWE30924.** Engine **NO PFZWDC20986.** Yeyote atakayeionta atoe taarifa kituo cha Polisi. Taarifa ya Polisi: **ARU/ARU/RB/108304/2023.**

KUPOTEA KWA KADI YA PIKIPIKI

YEHOVANICE ELIAMRINGI MACHANG'U anatangaza kupotea kwa kadi ya Pikipiki - **Bajaji Boxer** yenye namba za usajili **MC 557 BRF.** Chassis No **MD2A21BZ3HWM51068.** Engine **NO PFZWHM73778.** Yeyote atakayeionta atoe taarifa kituo cha Polisi. Taarifa ya Polisi: **ARU/ARU/RB/108296/2023.**

KUPOTEA KWA KADI YA PIKIPIKI

YEHOVANICE ELIAMRINGI MACHANG'U anatangaza kupotea kwa kadi ya Pikipiki - **Bajaji Boxer** yenye namba za usajili **MC 644 BFW.** Chassis No **MD2A21BZ6GWM62502.** Engine **NO PFZWMG27475.** Yeyote atakayeionta atoe taarifa kituo cha Polisi. Taarifa ya Polisi: **ARU/ARU/RB/108293/2023.**

Uza,

Chenye Thamani

Kubwa Kwa

Kutangaza Nasi

Kwa Bei Poa

Tupigie

0745 700 710.

Kwa Habari Motomoto

usikose Gazeti lako

la Nipashe kila siku

Tupigie

0745 700 710.

Nipashe
MWANGA WA JAMII

HADITHI

Maiti kwenye kiroba-1

Na Adam Fungamwango
(0716 350534)

Ndugu wanahabari na wananchi kwa ujumla, kwa masikitiko, Jeshi la Polisi linatangaza kuwa maeneo ya Kinondoni Msisi umeokotwa mwili wa mtu ukiwa umekatwakatwa vipande na kutumbukizwa kwenye kiroba.

Na nikisema mwili, sina maana kuwa ulikuwa mwili mzima, bali kilichokutwa na vipande vipande vya mwili ambavyo vilikatwakatwa na mtu huyo katili na kuwekwa kwenye kiroba.

Inavyoonekana kiroba hicho kimewekwa hapo usiku au alfajiri na mmoja wa vijana wanaotupa taka, au wanaokota chupa ambazo huwa wanakwenda kuziuza.

Uchunguzi wa awali wa madaktari unasema mwili huo ni wa mtu mmoja na wala si wawili au watatu kama mwanzo ilivohisiwa, lakini pia marehemu ni mwanimame.

Ilikuwa ni sauti nzito, yenyenye huzuni ya Kamanda wa Polisi Mkoaliiye kuwa akiwahabarisha wananchi juu ya tukio hilo.

"Kusema kweli tukio hili limetia simanzi, na limeleta tararuki kubwa si kwa wananchi wa kanda yetu, bali hata Watanzania kwa ujumla.

Ninawahakikishia wananchi jeshi leto lipo imara, limeshaanza uchunguzi wa kujua mwanamke huyu ni nani. Ametoka wapi. Alikuwa anakwenda wapi na imekuwaje. Pia wahusika wote waliofanya hivi, tunawakikishia kuwa watapatikana na kupelekwa kwenye vyombo vya sheria, na kila kitu kitakachokuwa kinaendelea hatua kwa hatua tutawahabarisha, nawaomba tuwe watulivu," alisema Kamanda huyo.

Lilikuwa ni moja ya tukio kubwa na la kuhuzunisha ambalo nalo 'lilitrendi' sana kwenye mitandao ya kijamii. Kila mmoja alikuwa akisema lake.

Hata hivyo lilikuwa ni moja kati ya matukio mengi ambayo kwa sasa yanajitokeza sana kwenye jamii, na yanashaulika kirahisi kwa sababu kila baada ya siku mbili tatu linatokoa lingine la kushangaza, kustaajabisha na kusikitisha.

Imekuwa si ajabu kwa sasa ukiamka kukuta mama amemuua mjukuu wake, mtoto wake wa kambo, na hata wa kumzaa mwenyewe kwa sababu mbalimbali.

Ukiamka utasikia mtoto kamuuu

MBWA mmoja wa jirani wa maeneo ya Kinondoni Msisi, alionekana kuvutiwa na kiroba kilichotupwa upenuni mwa nyumba moja. Ni moja kati ya viroba ambavyo hutupwa usiku au alfajiri na vijana wanaokusanya taka kwenye nyumba za watu na kupewa ujira kidogo. Wao badala ya kwenda kutafuta maeneo ya kutupa, hupita vichochoroni na kama hajaonekana anautupa mzigo na kuendelea na safari yake. Ilitokea kwenye nyumba moja huko, na mbwa huyo alipouwuta, viungo vya mwili wa binadamu vilianguka. Majirani wa kwanza kuona walipiga kelele na watu wakajazana. Akinamama wakiangua vilio. Viungo vilihifadhiwa kwa kufunkwa. Polisi walianza msako. Kwa kuanzia tu wakaanza kuwakamata wazoa taka na waokota chupa za kwenda kuuza, wote wa maeneo hayo na jirani wanaofahamika tayari kwa mahojiano na uchunguzi, wakihiwiwa kuwa huenda mmoja wao au zaidi kuhusika na mauaji. Ni maiti ya nani? Na muuaji ni nani? Fuatilia mwanzo hadi mwisho kujua mkasa mzima ulivyoukuwa.

@MSAMBA
0656122770

**"Mhh jamani
Vingunguti
na Kinon-
doni wapi na
wapi?" alishu-
sha ujumbe
mfupi kwenye
mtandao
wa kijamii
msomaji
mmoja baada
ya habari hiyo
kutoka na
kuthibitishwa
na polisi.**

baba yake au mama yake ili apate urithi. Kama vile haitoshi, unakutana na habari ya mke kumchoma moto mumewe kwa wivu, au mume kumuua mkewe baada ya kumfumania.

Kali kuliko yote, siku hizi wala si ajabu kusikia eti mwanaume kamuuu mchepuko wake, tena utakata yeye ana mke na huo mchepuko nao una mumewe. Huku ndiko ambako tumefikia.

Habari 'zilizotrendi' kesho yake ni kwamba mwanamke ambaye viungo vyake viliokota Kinondoni Msisi ni mkazi wa Vingunguti, Dar es Salaam. "Mhh jamani Vingunguti na Kinondoni wapi na wapi?" alishusha ujumbe mfupi kwenye mtandao wa kijamii msomaji mmoja baada ya habari hiyo kutoka na kuthibitishwa na polisi.

Wanahabari kama kawaida yao walikwenda kwenye msiba ambapo mjomba wa marehemu aliulizwa maswali kadhaa, na hakukaa kimya akaelea jinsi ilivyoukuwa.

"Naitwa Peter Voley, ni mjomba wa marehemu Tessy. Taarifa ambazo tulizipata awali ni kwamba alitopewa nyumbani kwa siku tatu, na siku ya nne ndiyo tukapata taarifa

kuwa kuna mwili umeokotwa Kinondoni, lakini umekatwakatwa viungo kila kitu kwake halafu umefungwa kwenye kiroba. Tukaitana ndugu tukawahi kwenye Hospitali ya Taifa, Muhibili ili kuutambua na kweli tulipofika tukakuta ndiyo wenye, japo ilibidi tufanye kazi ya ziada kwa sababu viungo vimetenganishwa," alisema.

Akaulizwa kama anahisi mauaji hayo yametokana na nini, au kuna siku alishawahi kuwaambia kuwa amegombana na mtu, Peter akajibu kuwa hawezu kufahamu.

"Tessy ni mfanyakishara, ana maduka ya nguo Ukonga na Buguruni, huwezi kujua, lakini sidhani kama inaweza kuwa hivyo. Ila niki-ri tu siyo kifo cha kawaida, inabidi uchunguzi wa kina ufanyike."

Waandishi wakamuuliza mume wa marehemu, akawajibu kuwa alikuwa amezirai, na sasa fahamu ndiyo zinamrudia, hivyo hawezu kuongea hivyo wamuache apumzike.

Wakati amepotea kwa siku hizo tatu mumewe hakuwepo. Mumewe ni mfanyakazi, alikuwa Dodoma, mara nyingi hurejea wikiendi, mume wiki nzima anakuwa Dodoma na mke Dar es Salaam, Ijumaa

anarejea, na Jumapili anarudi Dodoma. Unajua alipotoweka siku ile ya kwanza mumewe alikasirika sana, unajua tena mambo ya wivu, lakini siku ya pili akanywea, akaona hii sasa siyo kawaida. Bahati nzuri siku ya pili ilikuwa Ijumaa, akatuagiza tu kwanza tukatoe taarifa polisi, siku ya ya tatu bado tulikuwa tunahangaika huku na huko, siku yake haipatikani, kila tunapoenda hata kwenye biashara zake hayupo hadi tulipopata hiyo taarifa. Naweza kusema sisi ndugu wa marehemu tumefiwa, lakini aliyepeata pigo zaidi ni mumewe. Kwanza ni jinsi alivyoishi kwa amani na mkewe. Aina ya kifo cha mkewe pia kimezidi kumtia simanzi, sijui baada ya hapo ataishi vipi. Tunaomba tu Jeshi la Polisi kufanya kila njia kuwakamata watu hawa."

Maongezi ya mjomba Peter yalichapishwa kwenye magazeti pamoja na kwenye mitandao ya kijamii. Watu wakaendelea kuhuzunika. Wakitaka wauaji watafutwe haraka ili sheria ichukue mkondo wake.

ITAENDELEA JUMAMOSI

GEITA GOLD FC YAJIPANGA KUISIMAMISHA YANGA FA

Na Shufaa Lyimo

KIKOSI cha Geita Gold FC kinaendelea na mazoezi maalumu ya kuimarisha timu yao kuelekea mechii ya hatua ya robo fainali ya mashindano ya Kombe la FA (ASFC), utakaochezwa Aprili 8, mwaka huu kwenye Uwanja wa Azam Complex, Dar es Salaam.

Geita Gold itawafuata Yanga ikiwa na kumbukumbu ya kupoteza mechii iliyo-pita ya mzunguko wa pili Ligi Kuu Tanzania Bara baada ya kulazimisha sare katika mchezo wa kwanza.

Akizungumza na gazeti hili jana, Kocha Msaidizi wa Geita Gold, Mathius Wandiba, alisema wanawaandaa

wachezaji wao kiufundi na kisaikolojia kwa sababu wanahitaji kushinda na kusonga mbele katika michuano hiyo.

Wandiba alisema anafurahi kuona ushindani ni mkubwa katika mazoezi ya timu hiyo huku nyota hao wakijiimari-sha kimwili.

"Tumewaandaa wachezaji wetu vizuri kuelekea katika mchezo huo, tunafahamu utakuwa mgumu na wenye ushindani, tunajiwindha ili kutimiza lengo la kuingia hatua ya nusu fainali," alisema Wandiba.

Kocha huyo alisema makosa ambayo waliyaona katika michezo iliypita wanaendelea kuyafanya marekebisho na kuwasitiza wachezaji kuongeza uma-

kini wanapokaribia lango la wapinzani.

Alisema hawahofii kukutana na Yanga ambayo itaingia katika mechii hiyo iki-wa na rekodi ya matokeo bora kwenye michezo yake ya kimataifa ya mashindano ya Kombe la Shirikisho Afrika.

"Hatuna wasi wasi kukutana na Yanga, kufanya vizuri katika michezo ya kimataifa si kigezo cha kuwaogopa, hii ni michuano mingine ambayo ina mbini na kanuni tofauti," Wandiba aliongeza.

Amewataka mashabiki wao waliopo Dar es Salaam kujipanga kujitokeza kuwashangilia kwa sababu wamepanga kutimiza malengo yao ya kushiriki mi-chuano ya kimataifa katika msimu ujao.

Mlezi wa mabingwa watetezi wa Ligi Kuu ya Wanawake Tanzania, Simba Queens, Fatema Dewji (kushoto), akiwapatia wachezaji wa timu hiyo zawadi ya televisheni ya kisasa kwa ajili ya kuangalia vipindi mbalimbali kama sehemu ya kuukaribisha mwezi wa Ramadhani. **PICHA: SIMBA SC**

Gofu vijana kuchuana Uganda

Na Shufaa Lyimo

MASHINDANO ya gofu kwa wachezaji wenyewe umri kati ya miaka 14 na 18 ya Afrika Mashariki yamepangwa kufanyika Aprili, mwaka huu jijini Kampala, Uganda imeelezwa.

Lengo la michuano hiyo ni kupata wachezaji watakaoziwakilisha nchi zao katika mashindano mbalimbali ya kimataifa.

Akizungumza na gazeti hili jana, Katibu Mkuu wa Chama cha Gofu Tanzania (TGU), Enock Magile, alisema katika mashindano hayo Tanzania itawakilishwa na wachezaji nane.

"Maandalizi kuelekea katika mashindano ya vijana yanaendelea vyema, tunasubiri wanafunzi waanze likizo ya Sikukuu ya Pasaka ili waingie kombini kwa ajili ya kujifua," alisema Magile.

Katibu huyo alisema wachezaji watano watatoka katika Klubo ya Lugalo, Gymkhana mmoja na klubu za mikoa Kiliman-jaro na Arusha kila moja itatua mchezaji mmoja.

"Tunatafuta wadhamini watakaotusaidia fedha kwa ajili ya safari ya kwenda katika mashindano pamoja na kulipa posho za wachezaji," Magile aliongeza.

Azam FC, KMC kujipima ubavu

Na Adam Fungamwango

WAKATI Ligi Kuu Bara imesi-mama kupisha kalenda ya mechii za kimataifa, Azam FC na KMC zinatarajia kukutana katika mchezo wa kirafiki utakaochezwa kesho-kutwa kwenye Uwanja wa Azam Complex, Dar es Salaam.

Taarifa iliyotolewa na Azam FC imesema baada ya juzi kupata ushindi wa mabao 2-0 katika mechii nyingine ya kirafiki dhidi ya JKU ya Zanzibar, wameamua kujiimarisha kwa kuendelea kuji-pima nguvu.

Awali Azam walitarajia kujipima na vigogo wa Kenya, Gor Mahia lakini mchezo huo wa kirafiki wa kimataifa ulivunjika kutokana na machafuko ya kisasa yanayoendelea kwa majirani zao.

Wakati huo huo, KMC inayonolewa na Thiery Hitimana imeifunga bila huruma Dar City inayoshiriki Ligi ya Champion-ship mabao 8-0 katika mechii ya kirafiki iliyochezwa kwenye Uwanja wa Uhuru, Dar es Salaam jana asubuhi.

Katika msimamo wa Ligi Kuu Tanzania Bara, Azam inakamata nafasi ya nne ikiwa na pointi 47 na katika hatua ya robo fainali ya Kombe la FA itacheza dhidi ya Mtibwa Sugar huku KMC yenye bado haiko pazuri inahitaji kuji-marisha ili ijinasue mkiani.

Bosi ZFF awafunda viongozi wa wilaya

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

VIONGOZI waliochaguliwa katika vyama vya soka vya wilaya zote za Zanzibar wametakiwa kufanya kazi kwa ushirikiano ili kutimiza malengo ya kunyanya soka la visiwani hapa, imeelezwa.

Rais wa Shirikisho la Soka Zanzibar (ZFF), Abdul-Latif Ali Yasin, aliliambia gazeti hili amewataka viongozi hao waliochaguliwa hivi karibuni kufanya kazi kwa weledi na ili kuleta ufanisi katika kuen-deleza mchezo huo.

Yasin alisema ushirikiano uliopo bado si mzuri na hautaweza ku-saidia kufikia malengo yaliyoku-sudiwa na ZFF katika kusimamia na kuliendeleza soka la Zanzibar.

"Tunahitaji kupiga hatua katika ngazi zote, tunavikumbusha vyama vyote katika wilaya 11 za Zanzibar kufanya kazi kwa karibu, kujenga mahusiano yatakayoleta mafanikio makubwa katika soka letu," alisema Yasin.

Rais huyo aliahidi kuendelea na utaratibu wa kuvitembelea vyama hivyo huku pia akiwakumbusha viongozi kuwa waadilifu na kuntuza siri za ofisi.

HABARI MICHEZO

ZISIKUPITE

MADRID YAMTIZAMA HAALAND

REAL Madrid wameanzisha tena 'Operesheni Haaland' kwa nia ya kumsajili mshambuliaji mahiri wa Norway, Erling Haaland mwenye umri wa miaka 22 kutoka Manchester City kwa mwaka 2024, wakati kipengele cha kutolewa katika mkataba wake cha hadi euro 240 kitakapoanza kutumika. (**AS**)

TUCHEL ANUKIA BAYERN

BAYERN Munich wameamua kumfukiza kocha, Julian Nagelsmann, mwenye umri wa miaka 35, huku Mjerumani mwenzake na kocha wa zamani wa Chelsea, Thomas Tuchel akiwa mgombea anayeongoza kuchukua nafasi yake. (**Bild**)

NAGELSMAN KUMRITHI CONTE

TOTTENHAM Hotspur inaweza kumgeukia, Julian Nagelsmann kama mbadala wa Mitaliano, Antonio Conte, mwenye umri wa miaka 53, ambaye anaonekana kutaka kuondoka katika klabu hiyo ya Ligi Kuua England. (**Soccer.London**)

ILING-JUNIOR AINGIA SOKONI

CHELSEA, Manchester City na Newcastle United zinifikiria kumnunua winga wa Juventus mwenye umri wa miaka 19, Samuel Iling-Junior ifikapo msimu wa joto. (**90 min**)

RASHFORD AWEKA MSIMAMO

MSHAMBULIAJI wa England, Marcus Rashford, mwenye umri wa miaka 25, hatasita kusaini mkataba mpya na Manchester United hadi wamiliki wapya wa klabu hiyo watakaptobitishwa. (**Sun**)

AKHOMACH AGEUKA LULU

ARSENAL wameungana na Leeds United, AC Milan na Sevilla katika mbio za kuwania huduma ya mchezaji wa kimataifa wa Hispania na Barcelona mwenye umri wa miaka 18, Ilias Akhomach. (**Sport**)

LIVERPOOL, UNITED VITANI

LIVERPOOL inakabiliwa na ushindani kutoka kwa Manchester United kupata huduma za gwiji wa kuajiri, Paul Mitchell, mwenye umri wa miaka 41 ambaye ataondoka Monaco msimu huu wa joto. (**Mirror**)

CITY, PSG ZAMWANIA KINDA

KLABU ya Manchester City inafanya kazi mpango wa kumnunua beki wa kati wa Hajduk Split, Luka Vuskovic, lakini wanakabiliwa na ushindani kutoka kwa Paris St-Germain kumnunua raia huyo wa Croatia mwenye umri wa miaka 16. (**Fabrizio Romano**)

GIOVANI ANUKIA ENGLAND

EVERTON imejingga na Newcastle United katika kufikiria kumnunua mshambuliaji wa Timu ya Taifa ya Brazil, Giovani, mwenye umri wa miaka 19 anayechezea Palmeiras. (**ESPN Brazil**)

EVERTON YAMTAKA MAUPAY

EVERTON itamnunua mshambuliaji wa Timu ya Taifa ya Ufaransa, Neal Maupay, mwenye umri wa miaka 26 kwa ajili ya kuuzwa msimu wa joto. (**Football Insider**)

MESSI AISOGELEA BARCA

NAFASI ya fowadi wa Argentina, Lionel Messi, mwenye umri wa miaka 35 kuondoka Paris St-Germain na kuijunga na klabu yake ya zamani ya Barcelona inaongezeka. (**90min**)

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

MESSI AFUNGA MABAO 800

● ● ● Ndiye mshambuliaji anayeshikilia rekodi ya kufunga mabao mengi Barca lakini...

BUENOS AIRES, Argentina

LIONEL Messi alifunga bao lake la 800 tangu aanze kucheza soka la kiwango cha juu wakati Argentina ilipoifunga Panama mabao 2-0 katika mechi yao ya kwanza tangu waliposhinda Kombe la Dunia mwaka jana.

Fowadi huyo wa Paris St-Germain mwenye umri wa miaka 35 anakuwa mchezaji wa pili kufikia hatua hiyo baada ya Cristiano Ronaldo.

Idadi ya mabao ya Messi ni pamoja na mabao 672 katika msimu 17 akiwa na Barcelona na 29 akiwa na PSG.

Pia ana mabao 99 ya kimataifa, huko mawili akifunga kwenye finali ya Kombe la Dunia.

Nahodha huyo wa Argentina alifunga kwa faulo dakika ya 89

kwenye Uwanja wa Monumental de Nunez mjini Buenos Aires baada ya lile la kwanza lililofungwa na Thiago Almada dakika 11.

Messi atapatapura ya kufunga bao lake la 100 la kimataifa wakati Argentina itakapocheza na Curacao hapo Jumanne.

Ni hatua nyininge katika maisha yake ya ajabu ambapo ameshinda takribani kila taji kuu, ikiwa ni pamoja na Ligi ya Mabingwa Ulaya mara nne, mataji 10 ya LaLiga, Copa America na, hatimaye Desemba mwaka jana alitwaa Kombe la Dunia.

Akiwa mmoja wa wachezaji bora zaidi wa wakati wote, Messi ameshinda Ballon d'Or mara saba - tizo ya mchezaji bora wa mwaaka katika soka ya Ulaya - akimzidi mbili mpinzani wake wa karibu, Ronaldo.

Shindano pekee kubwa ambalo Messi amecheza lakini ameshinda kushinda hadi sasa ni Kombe la Ufaransa.

Kunyakua mataji 35 kwa Messi akiwa na Barcelona, ambaye alijunga naye akiwa na umri wa miaka 13, kunamfanya kuwa mchezaji aliyeambwa zaidi katika historia ya klabu hiyo ya Hispania na bila ya kustaajabisha anashikilia rekodi za kufunga mabao mengi zaidi kwa Barca (778).

Pia amefunga mabao mengi zaidi (474) na kutoa pasi nyangi za mabao (192) kuliko mchezaji yeoyote aliyecheza LaLiga na ana rekodi ya kufunga mabao mengi zaidi katika msimu mmoja katika ligi kuu ya Hispania - mabao 50 katika mechi 37 msimu wa 2011-12.

SCAN HAPA
KUPAKUA
APP YETU!

MECHI KALI

SPAIN

VERSUS

NORWAY

1 | 1.40

X | 4.64

2 | 8.20

SportPesa
SPORTPESA.CO.TZ
PIGA*150*87#

GBT:0249

HUDUMA KWA WATEJA MASAA 24, PIGA:
0764115588, 0677115588
0685115588

18+

@TzSportPesa

@SportPesaTZ

@tzsportpesa

SUPA
JACKPOT
KWA 1000/-

1,093,3

TUCHEL ANUKIA BAYERN, NAGELSMANN ATIMULIWA

MUNICH, Ujerumani

KLABU ya Bayern Munich imem-futa kazi kocha wake, Julian Nagelsmann na sasa Thomas Tuchel yuko mbioni kuchukua nafasi hiyo.

Ingawa hajjathibitishwa rasmi na klubu hiyo ya Ujerumani, ripoti zilizoenea jana zilisema Nagelsmann amefukuzwa kazi.

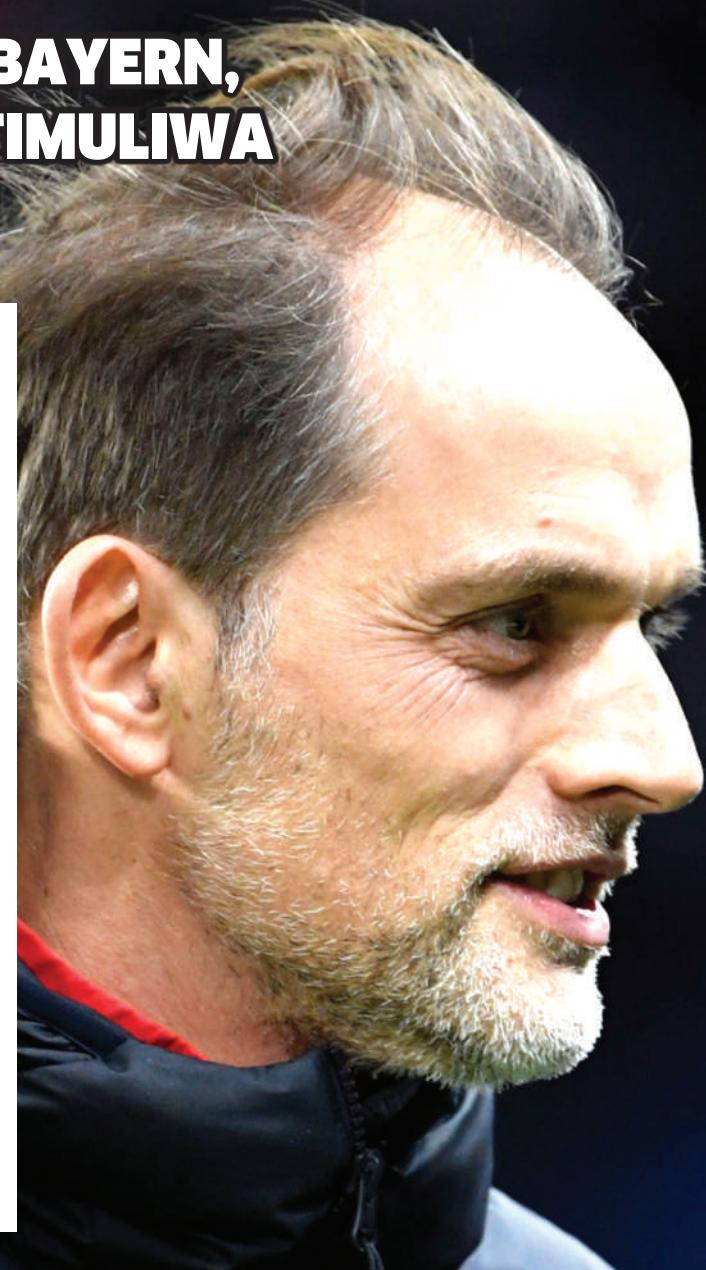
Bayern wanashika nafasi ya pili katika msimamo wa Ligi Kuu Ujerumani maa-rufu Bundesliga, pointi moja nyuma ya Borussia Dortmund, na ni mmoja wa makocha wa zamani wa wapinzani wao ambaye anapendekezwa kuchukua nafasi ya Nagelsmann.

Kwa mujibu wa mwandishi wa habari, Fabrizio Romano, Tuchel - ambaye alitimuliwa Chelsea Septemba, mwaka jana tayari amekubali kuwa kocha mpya wa Bayern.

Mechi ya kwanza ya Tuchel itakuwa dhidi ya timu yake ya zamani Dortmund itakayochezwa Aprili Mosi, mwaka huu.

Bayern itacheza na Manchester City katika hatua ya robo fainali ya Ligi ya Mabingwa Ulaya.

Nagelsmann, wakati huo huo, ana uhakika wa kuhusishwa na fursa nyingi za kazi za hali ya juu.

Mbappe afunguka kuhusu Griezmann

PARIS, Ufaransa

JUKUMU la Kylian Mbappe kama nahodha wa Ufaransa litakuwa ni kuunganisha kizazi cha zamani na kipy cha wachezaji katika kikosi, fowadi huyo wa Paris Saint-Germain alisema katika mkutano wake wa kwanza na waandishi wa habari tangu kupata kazi hiyo.

Mbappe aliteuliwa kuwa nahodha wa Ufaransa akichukua nafasi ya Hugo Lloris, siku ya Jumanne baada ya mlinda mlango huyo mwenye umri wa miaka 36 kutangaza kustaafu soka la kimataifa tangu Januari.

Mbappe mwenye umri wa miaka 24 alipewa kazi maalum na Kocha, Dier Deschamps.

Anataka niwe mtu wa kuungani-

sha, kuleta timu yake pamoja nami. Mimi ndiye kiungo kati ya vizazi, alisema Mbappe.

Mbappe alisema Nahodha Msaidizi, Antoine Griezmann, amesikitishwa na uamuzi huo. Fowadi huyo mwenye umri wa miaka 32 amekuwa mchezaji wa muda mrefu wa Deschamps, akichezea nchi yake kwa mara ya kwanza mwaka 2014.

"Pengine ndiye mchezaji muhimu zaidi wakati wa zama za Deschamps. Mimi si kiongozi wake wa ngazi ya juu.

Mechi ya kwanza ya Mbappe kama nahodha ilikuwa jana Ijumaa wakati Ufaransa ilipocheza na Uhlanzi kwenye Uwanja wa Stade de France kuwania kufuzu Euro 2024.

HABARI MICHEZO

895,265/-

MKONGOMANI ANUKIA UFUNGAJI LIGI YA CHAMPIONSHIP 2022/23

Na Adam Fungamwango

WAKATI katika Ligi Kuu Tanzania Bara, straika wa Yanga, raia wa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo (DRC), Fiston Mayele akiongoza kwenye orodha ya ufungaji, Mkongomani mwenzake, Ngoyi wa Ngoyi Fabrice 'anakimbiza' kwenye Ligi ya Championship.

Mayele amepachika mabao 15 wakati Ngoyi wa Ngoyi anayeitumikia Kitayosce ya Tabora ameshafunga magoli 13 mpaka sasa.

Kitayosce iko katika nafasi ya pili

kwenye msimamo lakini nafasi ya pili katika ufungaji inafuatiwa na straika Mtanzania anayeichezea JKT Tanzania, vinara wa ligi hiyo amefunga mabao 11.

Adam Uledi wa Kengold FC anafuatia akiwa na mabao nane na Deogratius Kulwa anayeichezea Pamba FC, akifunga mabao saba.

Wachezaji waliofunga mabao sita kila mmoja ni Emmanuel Mpuka wa Kengold FC, Eliya Ashley (JKT Tanzania), Francis Ndala (Copco), Jeremiah Joseph na John Elias wote wa Mashujaa.

JKT Tanzania inaongoza ligi hiyo ikiwa na pointi 53, ikifuatiwa na Kitayosce yenyenye pointi 46, Pamba FC nafasi ya tatu kwa pointi zake 44 na Mashujaa inakamata nafasi ya nne ikiwa na pointi 38 huku Fountain Gate iliyopo nafasi ya tano imejikusanya pointi 37.

Mbeya Kwanza ya Mbeya iko katika nafasi ya sita ikiwa na pointi 34, na tayari timu zote zimeshacheza michemo 22.

Timu mbili zitakazomiliza nafasi ya kwanza zitapanda daraja moja kwa moja kucheza Ligi Kuu Tanzania Bara msimu ujao.

Wachezaji wa Ihefu SC ya Mbarali, Mbeya wakifanya mazoezi kwa ajili ya kujiandaa kuwafuata Simba katika mechi ya hatua ya robo fainali ya mashindano ya Kombe la FA itakayochezwa Aprili 7, mwaka huu kwenye Uwanja wa Benjamin Mkapa, Dar es Salaam. **PICHA: MTANDAO**

Stars yaichapa Uganda

INATOKA UK. 24

akiwa hayupo langoni.

Kipindi cha pili Stars ilione-kana kuchangamka hasa baada ya kuingia kwa Abdul Suleiman Sopu aliyechukua nafasi ya Said Khamis na baadaye Feisal Salum aliyembadili Mudathir Yahaya.

Kabla ya bao hilo, Sopu alikaribia kuiandikia Stars bao daki-ka ya 64, alipomlamba chenga, Ochaya na kuachia kombora kali liliopanguliwa kwa ustadi na Magoola.

Hata hivyo, dakika 10 za

Simba SC, Yanga

INATOKA UK. 24

Meneja wa Idara ya Habari na Mawasiliano Simba, Ahmed Ally, alisema wachezaji wote ambao hawako katika timu za taifa wameanza kujifua kujiandaa na mchezo huo wa kukamilisha ratiba lakini muhimu kuelekea hatua inayofuata.

"Tunatambua mchezo utakuwa mgumu sana kwa ubora wa wapinzani wetu, hatutaenda kinyonge katika mechi hiyo, kwa sababu tunahitaji kutafuta angalau alama moja," alisema Ahmed.

Aliongeza kama ilivyo kawaida yao, wametanguliza ofisa ambaye anakwenda kuandaa mazingira bora ya mahali timu itakapofikia na maandalizi mengine muhimu ambayo wanalenga kupata matokeo chanya.

SUPA JACKPOT MECHI WIKI HII BASHIRI KWA USAHIHI MECHI ZOTE

TAREHE	MUDA	MICHEZO	NYUMBANI	SARE	UGENINI
			1	X	2
01. 25/03/23	18:00	Doncaster Rovers vs Northampton Town	2.50	3.15	2.70
02. 25/03/23	18:00	Peterborough United vs Derby County	2.55	3.30	2.50
03. 25/03/23	18:15	Racing Santander vs Levante UD	3.45	3.00	2.15
04. 25/03/23	18:15	UD Ibiza vs Burgos CF	2.33	2.80	3.30
05. 25/03/23	23:00	Bogota FC vs Tigres FC	2.27	2.85	2.90
06. 25/03/23	23:30	Portland Timbers vs Los Angeles Galaxy	2.14	3.30	2.70
07. 26/03/23	02:30	DC United vs New England Revolution	2.21	3.15	2.70
08. 26/03/23	02:30	Charlotte FC vs New York Red Bulls	2.39	3.00	2.60
09. 26/03/23	02:30	Columbus Crew vs Atlanta United FC	2.40	3.10	2.50
10. 26/03/23	03:30	Houston Dynamo vs New York City FC	2.44	3.10	2.45
11. 26/03/23	03:30	Sporting Kansas City vs Seattle Sounders	2.21	3.15	2.70
12. 26/03/23	04:05	CF Correcaminos UAT vs CD Mineros de Zacatecas	2.16	2.95	2.95
13. 26/03/23	06:05	Pumas de Tabasco vs Rayo2 Expansion	2.49	2.95	2.49
14. 26/03/23	08:00	Iwaki FC vs Machida Zelvia	2.50	2.95	2.47
15. 26/03/23	15:30	FC Dordrecht vs Helmond Sport	2.47	3.15	2.39
16. 26/03/23	17:15	SD Ponferradina vs CD Mirandes	2.07	3.10	3.50
17. 26/03/23	17:15	Real Zaragoza vs Albacete Balompie	2.10	3.00	3.50

MECHIZA USHINDI

"1" NI TIMU YA NYUMBANI KUSHINDA "X" NI TIMU KUTOKA SARE
"2" NI TIMU YA UGENINI KUSHINDA.

JUMAMOSI - 25/03/2023

MUDA	GAME ID	MICHEZO	NYUMBANI	SARE	UGENINI
			1	X	2
13:30	1658	Tuzlaspor vs Goeztepe	2.66	3.22	2.36
13:30	5455	Keciorenugu vs Genclerbirligi	1.75	3.55	3.91
15:00	4070	Frederikssund vs BK Avarta	3.32	3.74	1.88
15:30	5621	Slough Town vs Ebbsfleet	5.81	4.26	1.44
16:00	4016	Altay vs Manisa BBSK	3.12	3.27	2.07
16:30	1711	Renate vs Padova	3.14	3.14	2.31
16:30	5208	Scheveningen vs FC Volendam	1.71	3.55	3.65
16:30	5663	Persebaya Surabaya vs PS Tni	1.80	3.48	3.74
17:00	1167	Znojmo vs FC Slovan Rosice	2.14	3.73	2.75
17:00	1666	Scotland vs Cyprus	1.30	5.31	10.83
17:00	3575	Carmarthen Town AFC vs Goytre United	1.45	4.42	5.14
17:30	3940	The New Saints vs Cardiff Met Uni.	1.15	6.42	13.46
17:30	4043	Barry Town FC vs Pontardawe Town FC	1.18	6.16	9.86
17:30	5780	Penybont vs Bala Town	2.12	3.32	3.06
18:00	1021	MK Dons vs Morecambe	1.75	3.52	4.43
18:00	1884	Peterborough vs Derby	2.52	3.38	2.58
18:00	2918	Juventus Zurich vs Breitenrain	4.62	3.95	1.56
18:00	3235	Boreham Wood vs Eastleigh	1.97	3.42	3.52
18:00	3748	Exeter vs Accrington	1.72	3.64	4.45
18:00	4046	Annan Athletic vs Stranraer	1.77	3.60	3.75
18:00	4075	Fleetwood Town vs Lincoln	2.33	3.07	3.07
18:00	4305	Doncaster vs Northampton	3.36	3.16	2.06
18:00	4403	Warrenpoint vs Dergview	1.49	4.22	4.94
18:00	4697	Coleraine FC vs Larne	3.13	2.98	2.20
18:00	5366	Stenhousemuir vs Forfar Athletic	2.07	3.38	3.02
18:00	5447	Barrow vs AFC Wimbledon	2.09	3.08	3.38
18:00	5634	Yate Town vs Bracknell Town	6.63	4.97	1.34
18:00	5853	Stirling vs Dumbarton	1.91	3.44	3.39
18:00	5947	Knockbreda vs Institute	2.98	3.64	2.00
18:30	5984	CD Constancia vs SD Portmany	1.61	3.40	5.15
19:30	4243	Teungueth vs Cneps	1.56	3.32	6.43
19:30	5160	UD Collerense vs Santanyi	3.13	2.97	2.20
20:00	4210	Sligo Rovers vs Treaty United	1.45	4.09	6.01
20:00	5014	Belarus vs Switzerland	12.00	5.67	1.27
20:00	5728	Armenia vs Turkey	6.96	4.24	1.49
20:00	5787	Israel vs Kosovo	2.00	3.42	3.90
20:30	5501	Alaves vs Tenerife	1.91	3.00	4.30
21:00	2462	AL Arabi vs AL-Rams	1.70	3.60	4.11
21:00	3801	Al-Thaid vs Fursan Hispania FC	1.31	4.71	7.38
21:00	4178	United Arab Emirates vs Tajikistan	1.40	4.83	7.30
21:00	4581	Bermuda vs Guyana	2.19	3.22	3.01
22:30	3209	Turks And Caicos Islands vs Virgin Islands, US	2.21	3.43	2.81
22:45	2317	Spain vs Norway	1.40	4.64	8.20
22:45	2393	Andorra vs Romania	13.00	5.63	1.26
22:45	4528	Croatia vs Wales	1.65	3.76	5.27
22:45	4871	Germany vs Peru	1.34	5.15	8.36
23:00	4282	Detroit City FC vs Indy Eleven	1.79	3.53	3.89
23:00	4471	Sint Maarten vs Bonaire	2.96	3.48	2.11
23:00	4724	AD Cofutpa vs ADR Jicaral	3.16	3.26	2.10
23:30	2131	Portland Timbers vs LA Galaxy	2.30	3.41	2.93

CHEZA KWA WAJIBU. KIWANGO CHA MAKATO YA SIMU KUZINGATIWA.

Jumamosi Machi 25, 2023

Nipashe

UKURASA 21

Messi afunga mabao 800

Wachezaji wa Timu ya Soka ya Taifa (Taifa Stars), wakipiga picha ya 'Selfie' baada ya mshambuliaji, Simon Msuva (katikati aliyeshika simu), kufunga bao pekee katika mechii hiyo dhidi ya Uganda (Cranes) ya kusaka tiketi ya kucheza Fainali za Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON), iliyochezwa kwenye Uwanja wa Suez Canal mjini Ismailia, Misri jana. **PICHA: TFF**

STARS YAICHAPA UGANDA

●●● Bao pekee lililofungwa na Msuva larejesha matumaini ya kufuzu AFCON...

Na Adam Fungamwango

BAO lililofungwa na winga, Simon Msuva, anayeichezea klubu ya Al-Qadsiah ya Saudi Arabia limeiwezesha Timu ya Soka ya Taifa (Taifa Stars) kuibuka na ushindi wa bao 1-0 dhidi ya Uganda (Cranes), katika mechii ya kusaka tiketi ya kufuzu Fainali ya Afrika iliyochezwa kwenye Uwanja wa Suez Canal mjini Ismailia, Misri jana.

Uganda iliutumia uwanja huo kutokana na viwanja vya nchini mwao kutokidhi vigezo vya michuano hiyo ambayo fainali zake zitafanyika mwakani huko Ivory Coast.

Msuva aliukwamisha mpira huo wavya kwa hamu na mashabiki wa soka wa Tanzania dakika ya 68.

Mpira ulianzia katikati ya uwanja kwa Mzamiru Yassin, ambaye alipiga mpira mrefu kwenye wingi ya kulia, uliomkuta Dickson Job ambaye alipiga krosi chonganishi, akiwa katikati ya walini, winga

huyo aliwazidi maarifa na kuukwamisha wavuni, akiuba shangwe na nderemo kwa mashabiki wachache waliokuwa kwenye uwanja huo.

Matokeo hayo yanaifanya Stars kukwea juu hadi nafasi ya pili kwenye Kundu F, ikifikiha pointi nne, ikiwa imeshinda mechii moja, sare moja na kufungwa mechii moja.

Kundi hilo linaongozwa na Algeria ambayo juzi ilishinda mechii yake ya tatu mfululizo ikiitwanga Niger mabao 2-1 na kufikiha pointi tisa, Niger ikiwa ya tatu kwa pointi mbili na The Cranes ikiburuza mkia kwa pointi moja.

Dakika 45 za mwanzo, Stars haikufanya mashambulizi yoyote ya hatari zaidi ya faulo mbili zilizopigwa na Novatus Dismas dakika ya 15 mpira ambaa ulipaa juu ya lango, na ya 35 ambaa ulimpoteza manyoya kipa wa The Cranes, Salim Magoola, lakini haukuingia wavuni.

Mwanzoni dakika ya 12, Stars ilifanya shambulizi jepesi, ambalo Msuva aliambaa na mpira kwenye wingi ya kushoto

na kumimina krosi ambayo ilikatisha katika lango la Waganda hao bila kuwa na muunganishaji.

Kinyume chake, Cranes ilifanikiwa kufanya mashambulizi ya hatari katika lango la Stars kwenye dakika 11, ambapo kona iliyopigwa ilimkuta, Livingston Muluondo aliyeyunganisha kwa kichwa, lakini Aishi Manula alikuwa makini, akadaka mpira huo.

Manula tena, dakika ya 24 alilazimika kutoka langoni kwenda mbele kuokoa mpira mrefu uliopigwa na Abdul-Aziz Kayondo, ambao ulikuwa umfikie, Farouk Miya, lakini aliuwahi na kuufagia kabla haujataa mguuni.

Hatari kubwa zaidi ilikuwa dakika ya 29, wakati Joseph Ochoya alipobaki yeze na lango, akipokea krosi kutoka kwa nadodha, Emmanuel Okwi, akapiga shuti ambalo liliwababatiza mabeki wa Stars na kurejea uwanjani, huko kipa Manula

INAENDELEA UK. 23

INAENDELEA UK. 23

